

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 7/10), na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 166. sjednici, održanoj dana 27.05.2014. godine d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prihvata se Informacija o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2013. godini.

II.

Informacija iz tačke I ovog zaključka upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____ /14.

Datum, 27.05.2014. godine

Zenica

PREMIJER

Munib Husejnagić, dipl.ing.maš.

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice

1x Stručna služba Skupštine,

1x a/a.

INFORMACIJA

*o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite
civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2013. godini*

Zenica, april 2014. godine

S A D R Ź A J

I UVOD	3
II DJELATNOST I ZAKONSKA REGULATIVA U SOCIJALNOJ ZAŠTITI.....	4
III OBLAST SOCIJALNE ZAŠTITE.....	6
Stalna novčana pomoć.....	6
Novčna naknada za pomoć i njegu od strane drugog lica	8
Privremena i jednokratna novčana pomoć	8
Kućna njega i pomoć u kući.....	9
Smještaj u drugu porodicu.....	9
Smještaj u ustanove socijalne zaštite.	11
Osposobljavanje za samostalan život i rad.....	13
Osvrt na primjenu Zakona u odnosu na ostvarivanje prava lica sa invaliditetom.....	18
Društvena integracija djece i odraslih lica sa posebnim potrebama i dnevno zbrinjavanje	20
IV OBLAST ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA.....	21
V OBLAST ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM.....	26
Dodatak na djecu	26
Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odustvuje sa posla za vrijeme trudnoće, porođaja i njege djeteta	28
Zaštita nezaposlenih porodilja.....	30
VI OSTALI OBLICI SOCIJALNE ZAŠTITE I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM.....	33
VII ZAKLJUČNA RAZMATRANJA.....	36

I UVOD

Programom rada Vlade i Skupštine Zeničko-dobojskog kantona za 2014. godinu, u dijelu studijsko-analitičkih i stručno operativnih poslova, predviđeno je razmatranje Informacije o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2013.godini (u daljem tekstu: Informacija).

U ovoj Informaciji bit će predočeni i komentarisani relevantni pokazatelji dostignutog stanja i razvoja u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom na području Zeničko-dobojskog kantona. Podaci o broju korisnika prava i finansijskim sredstvima su razvrstani po pravima i općinama našeg Kantona, oni su relevantni i egzatni jer su sumirani na osnovu trebovanja nadležnih ustanova socijalne zaštite i doznačenih sredstava od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Analizom ostvarenih prava iz Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 13/07 i 13/11, - u daljem tekstu: Kantonalni zakon) i poduzetih aktivnosti koje su u nadležnosti i odgovornosti Ministarstva, dajemo kompletniju sliku odnosno sintezu socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom na području Zeničko-dobojskog kantona, u vremenskom periodu januar – decembar 2013. godine.

Tokom ovog perioda poduzimane su aktivnosti koje su bile usmjerene ka prevenciji stanja socijalne potrebe, ostvarivanju i unapređenju prava iz socijalne zaštite te korespondenciji sa ustanovama i institucijama socijalne zaštite. Nastavljena je dobra saradnja i ostvaren zadovoljavajući napredak u pogledu obezbjeđivanja infrastrukturnih i drugih pretpostavki od značaja za unapređenje uslova rada u ustanovama socijalne zaštite. Nadalje, u kontinuitetu su provedene aktivnosti i mjere na praćenju i stručnom nadzoru korisnika koji su pravo ostvarili u skladu sa Kantonalnim zakonom, te provedene aktivnosti odobravanja i sufinansiranja programa i projekata civilnog sektora, što ćemo detaljnije prezentirati u Informaciji.

II DJELATNOST I ZAKONSKA REGULATIVA U SOCIJALNOJ ZAŠTITI

Socijalna politika je društvena djelatnost koja teži ujednačavanju životnih uslova ljudi i smanjenju socijalne isključenosti, to jeste djelatnost koja zadire u sve oblasti ljudskog života. Jedna od značajnih djelatnosti socijalne politike je socijalna zaštita. Djelatnost socijalne zaštite ustavom i zakonom je definisana kao djelatnost od posebnog društvenog interesa.

Na području Federacije BiH socijalna zaštita je organizirana djelatnost, usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti njenih građana i porodica koji su se, sticajem različitih društvenih i životnih okolnosti, našli u stanju socijalne potrebe. Ostvaruje se otkrivanjem i umanjnjem, odnosno otklanjenjem posljedica uzroka koji dovode do stanja socijalne potrebe i ostvarivanjem prava na pojedine oblike socijalne zaštite. U tom smislu, socijalnom potrebom smatra se trajno ili privremeno stanje u kome se nađe građanin ili njegova porodica bez svoje krivice, prouzrokovane usljed ratnih događaja, elementarnih nesreća općih ekonomskih kriza ili psihofizičkog stanja pojedinca, koje ne mogu otkloniti bez pomoći uže ili šire društvene zajednice. Dakle, kroz djelatnost socijalnog rada i prateću podršku drugog stručnog rada preduzimaju se mjere i aktivnosti sa ciljem preventivnog djelovanja tj. sprečavanja pojava socijalnih problema u lokalnoj zajednici i grupi kao i rješavanje pojedinih socijalnih slučajeva uz njihov što veći angažman, kada je ta pomoć potrebna. Zbog svega navedenog socijalna zaštita je složenija oblast djelovanja u društvu. Pored ustanova socijalne zaštite, mjere i aktivnosti u provođenju djelatnosti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, mogu obavljati vjerske zajednice i humanitarne organizacije, udruženja i organizacije.

Oblast socijalne zaštite nije regulisana na nivou države BiH već je prenesena u nadležnost entiteta. Ustavom Federacije BiH utvrđena je zajednička nadležnost socijalne zaštite na nivo Federacije BiH i nivou kantona. Na nivou Federacije su propisana osnovna prava iz oblasti socijalne i dječije zaštite, prava lica sa invaliditetom i prava civilnih žrtava rata, a ostavljeno je da svaki kanton donese svoj zakon i podzakonska akta, te da prava iz oblasti socijalne i dječije zaštite bliže uredi prema svojim potrebama i mogućnostima. Obzirom na različito uređenje i ekonomske moći kantona prava iz oblasti socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom su neujednačena u Federaciji. Također, na temelju zakonskih ovlaštenja i općine imaju mogućnost i obavezu dodatnog djelovanja na prevenciji stanja socijalne potrebe, odnosno proširivanja obima i sadržaja prava iz oblasti socijalne zaštite.

U Zeničko-dobojskom kantonu oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom su bliže uređene Kantonalnim zakonom, odnosno dodatno su uređene donošenjem podzakonskih akata: pravilnika, uputstava, instrukcija i odluka. Na ovaj način su za lica i porodice u navedenim oblastima propisani uslovi za korištenje određenog prava.

U toku 2013. godine zbog potrebe za donošenjem podzakonskih akata, ovo Ministarstvo je u ovoj oblasti donijelo:

- Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na novčanu pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera za lica koja se nalaze u stanju socijalne pomoći, broj: 09-14-4034-2/13 od 21.02.2013. godine;
- Uputstvo o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, broj: 09-14-4034-3/13 od 08.05.2013. godine;
- Instrukcija o učešću u snošenju troškova prava na smještaj u ustanove socijalne zaštite, broj: 09-35-4742-1/13 od 27.02.2013. godine;
- Instrukciju o provođenju postupka revizije o daljem priznavanju prava na stalnu novčanu pomoć, broj: 09-35-13145/13 od 10.06.2013. godine;
- Instrukciju o provođenju postupka revizije rješenja o priznavanju prava na dodatak na djecu, broj: 09-35-24634/13 od 20.11.2013. godine;

- Instrukciju o načinu utvrđivanja uslova za nastavak korištenja prava iz socijalne zaštite, broj: 09-35-27117/13 od 20.12.2013. godine;

U skladu sa Kantonalnim zakonom lica i porodice mogu ostvariti sljedeća osnovna prava:

1. Prava iz socijalne zaštite:

- novčana i druga materijalna pomoć (stalna novčana pomoć, jednokratna, privremena, pomoć u naturi i dr.);
- osposobljavanje za život i rad;
- smještaj u drugu porodicu;
- smještaj u ustanove socijalne zaštite;
- dotatak za njegu i pomoć od drugog lica;
- privremeni smještaj i zbrinjavanje u sigurnoj kući.

2. Prava civilnih žrtava rata:

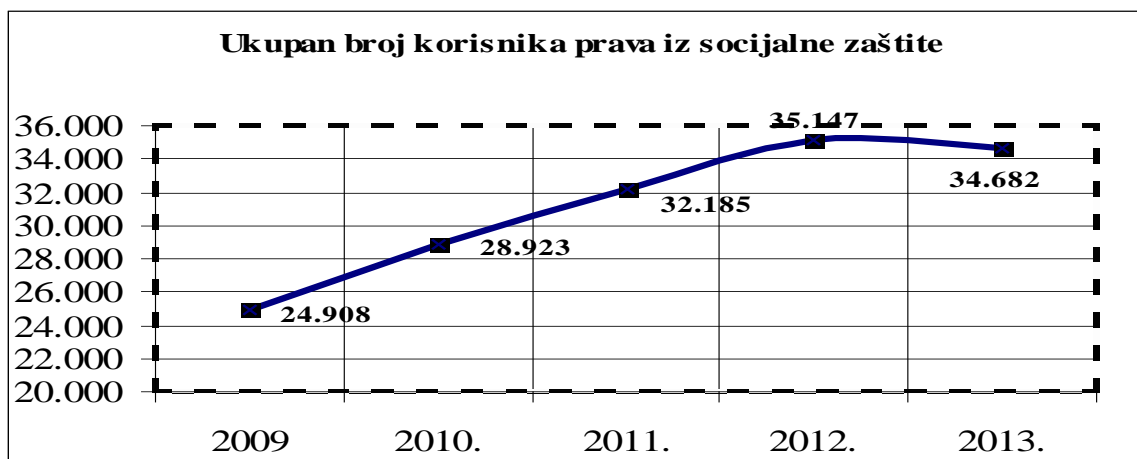
- lična invalidnina ili mjesečno lično novčano primanje;
- dotatak za njegu i pomoć od strane drugog lica;
- ortopedski dotatak;
- porodična invalidnina i dr.

3. Prava porodice sa djecom:

- dotatak na djecu;
- naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta;
- novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene majke koja nije u radnom odnosu;
- jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta;
- pomoć u prehrani djeteta do šest mjeseci i dodatna ishrana za majke – dojilje.

Navedena odgovarajuća socijalna prava u Zeničko-dobojskom kantonu na kraju 2013. godine ostvarivalo je oko 34.682 korisnika, za čije finansiranje su iz budžeta Kantona izdvojena sredstva u iznosu od 21.304.695 KM. Upoređivanjem navedenih podataka sa istim u prethodne četiri godine možemo konstatovati da je nakon tendencije povećanja broja korisnika prava, u odnosu na 2012. godinu smanjen broj korisnika prava za 465 korisnika. Pored uticaja drugih faktora, na smanjen broj korisnika uticali su provedeni postupci provjere ispunjavanja uslova za dalje korištenje priznatih prava, kroz postupke revizije Ministarstva, nakon čega je utvrđeno da određeni broj korisnika više ne ispunjava uslove. Nadalje, za ovaj period evidentan je trend većeg utroška budžetskih sredstava a u odnosu na predhodnu godinu veći je za 222.969 KM. Utrošak je veći zbog obaveze usklađivanja naknada u skladu sa prosječnom plaćom Kantona i variranja broja korisnika prava. Radi boljeg pregleda, u nastavku prezentujemo detaljnije uporedne podatke u dijagramima br.1. i br.2.

Dijagram br.1.

Dijagram br.2.

U skladu sa Budžetom Zeničko-dobojskog kantona, Ministarstvo je donijelo Uputstvo o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada (u daljem tekstu: Uputstvo) i naložilo prvostepenim općinskim organima njegovu primjenu. Prema Uputstvu naknade za dječiji dodatak, naknade za zaposlene porodilje i nezaposlene porodilje obračunavane i isplaćivane su u umanjenim iznosima zbog nedostatka budžetskih sredstava, a naknade za prava iz socijalne zaštite, odnosno naknade za stalnu novčanu pomoć i smještaj u drugu porodicu usklađene sa Kantonalnim zakonom, to jeste sa prosječnom plaćom Kantona koja je u 2013. godini iznosila 720 KM. Dakle, zbog toga je evidentna veća potrošnja finansijskih sredstava u 2013. godini.

S obzirom na navedeno i ograničena budžetska sredstava, naglašavamo da Ministarstvo u ovoj godini nije bilo u mogućnosti da sve iznose naknada za navedena prava porodice sa djecom uskladi sa Kantonalnim zakonom. Naprotiv, zbog nedovoljnog priliva sredstava u Budžet Kantona, tokom 2013. godine Ministarstvo se nosilo sa stalnim kašnjenjem isplata novčanih naknada za prava iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom.

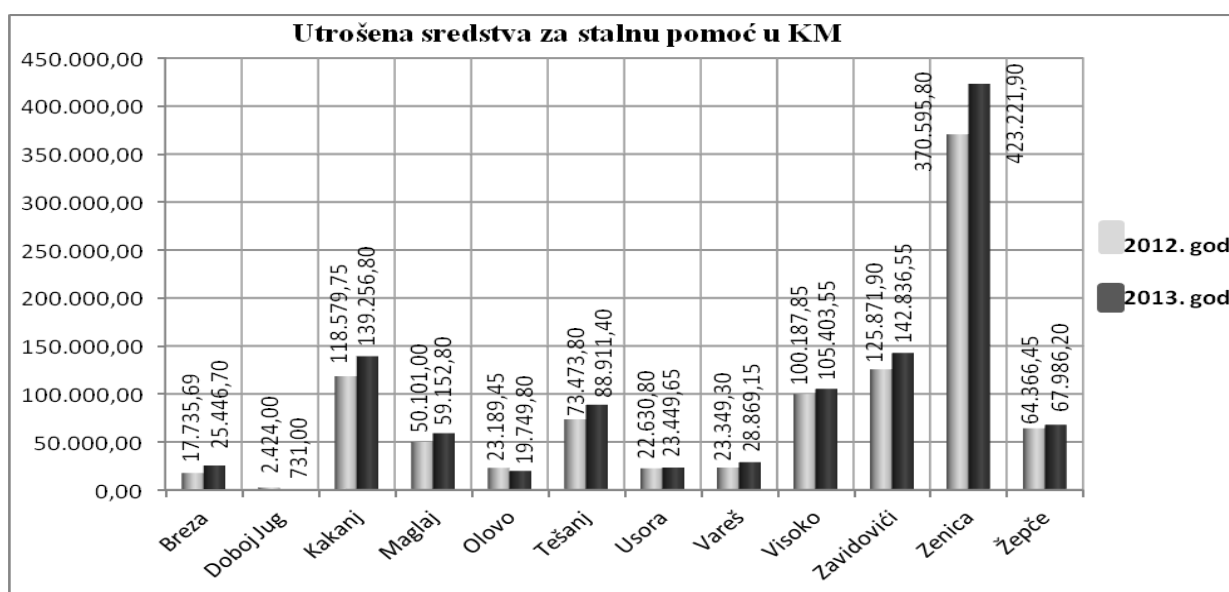
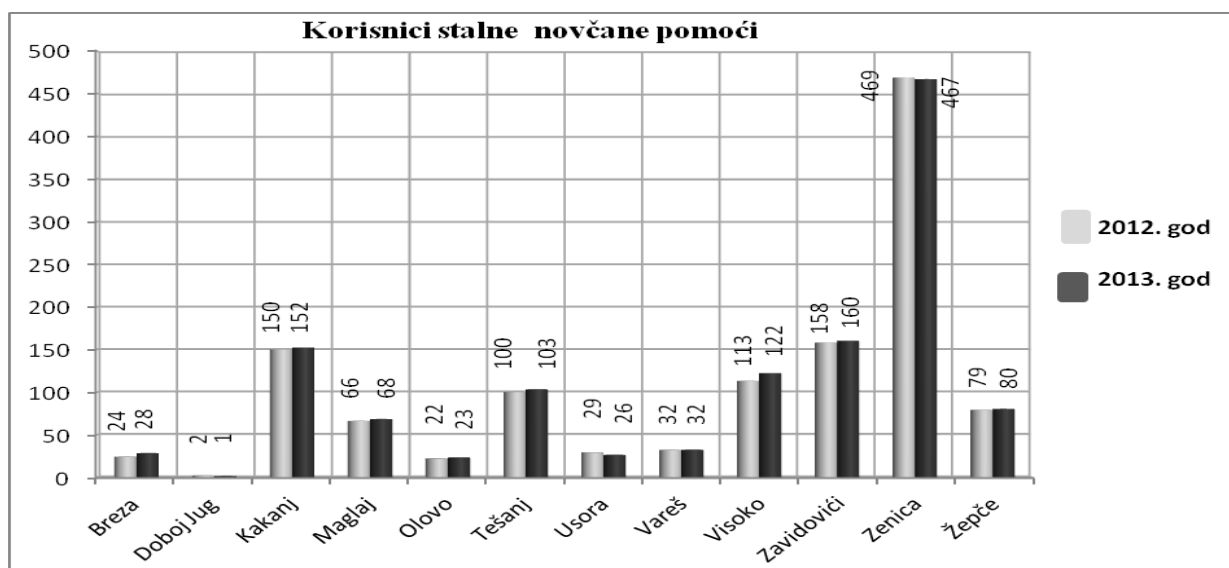
Detaljniji osvrt na rad i do sada ostvarene rezultate u oblastima socijalne zaštite sa akcentom na ostvarena prava korisnika po oblastima socijalne zaštite prezentujemo u nastavku Informacije.

III OBLAST SOCIJALNE ZAŠTITE

Stalna novčana pomoć

Prema Kantonalnom zakonu pravo na stalnu novčanu pomoć mogu ostvariti lica i porodice koje su nesposobne za rad, odnosno spriječene u ostvarivanju prava na rad, koje nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje i koje nemaju članove porodice koji su po zakonu obavezni da ih izdržavaju ili ako ih imaju da ta lica nisu u mogućnosti da izvršavaju obavezu izdržavanja.

Pravo na stalnu novčanu pomoć u toku 2013. godine ostvarilo je 1.262 korisnika a iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za finansiranje ovog prava izdvojeno je 1.125.015,50 KM. Upoređivanjem stanja sa istim iz 2012. godine, kada je ovo pravo imalo 1.244 korisnika i iz Budžeta Kantona utrošeno 989.079 KM, možemo konstatovati da je u 2013. godini došlo do povećanja za 18 korisnika i većeg izdvajanja finansijskih sredstava za 13,75%. Sa ciljem boljeg uvida u ovo stanje, uporedni detaljni podaci za svaku općinu u Zeničko-dobojskom kantonu su prikazani u narednim dijagramima, a za 2013. godinu dat je i tabelarni pregled u tabeli br.2.

S obzirom da se stalna novčana pomoć finansira u obimu 60% sredstava iz Budžeta Kantona i 40% sredstava iz budžeta općina, u dijagramu je naveden samo utrošak dijela finansijskih sredstava koja su isplaćena iz Budžeta kantona. Tokom 2013. godine naknade za stalnu novčanu pomoć isplaćivane su u usklađenim iznosima prema Kantonalnom zakonu, tako da su u punom obimu pojedinačne pomoći, ovisno o broju članova domaćinstva, isplaćivane u iznosima od 122,40 KM do 165,60 KM.

Kao što smo naprijed naveli Kantonalnim zakonom je propisano da i općine mogu prema mogućnostima propisati povoljnije uvjete za sticanje prava na novčanu i drugu materijalnu pomoć.

U skladu sa općinskim odlukama tokom 2013. godine, pojedine općine su finansirale pravo na stalnu novčanu pomoć pod povoljnijim uslovima tako da je u općini Zenica ovo pravo ostvarivalo 253 korisnika, u iznosima od 122,50 KM do 165,40 KM, i u općini Usora pravo ostvarivalo 15 korisnika, u iznosima od 75 KM i 100 KM.

Pravo na drugu materijalnu pomoć korisnici stalne novčane pomoći ostvarivali su korisnici u općini Zenica, i to: pravo na subvenciju grijanja ili ogreva za 690 korisnika i pomoć u

školskom priboru za 396 djece korisnika pomoći, te u općini Tešanj pravo na subvenciju grijanja ili ogreva za 99 korisnika.

Također, u skladu sa članom II Odluke Vlade Federacije BiH o subvencioniranju potrošnje električne energije, V.broj 754/2011 od 19.07.2011. godine, oko 1.530 korisnika stalne novčane pomoći sa područja Zeničko-dobojskog kantona ostvarivalo je pravo na subvenciju el.energije.

Novčna naknada za pomoć i njegu od strane drugog lica

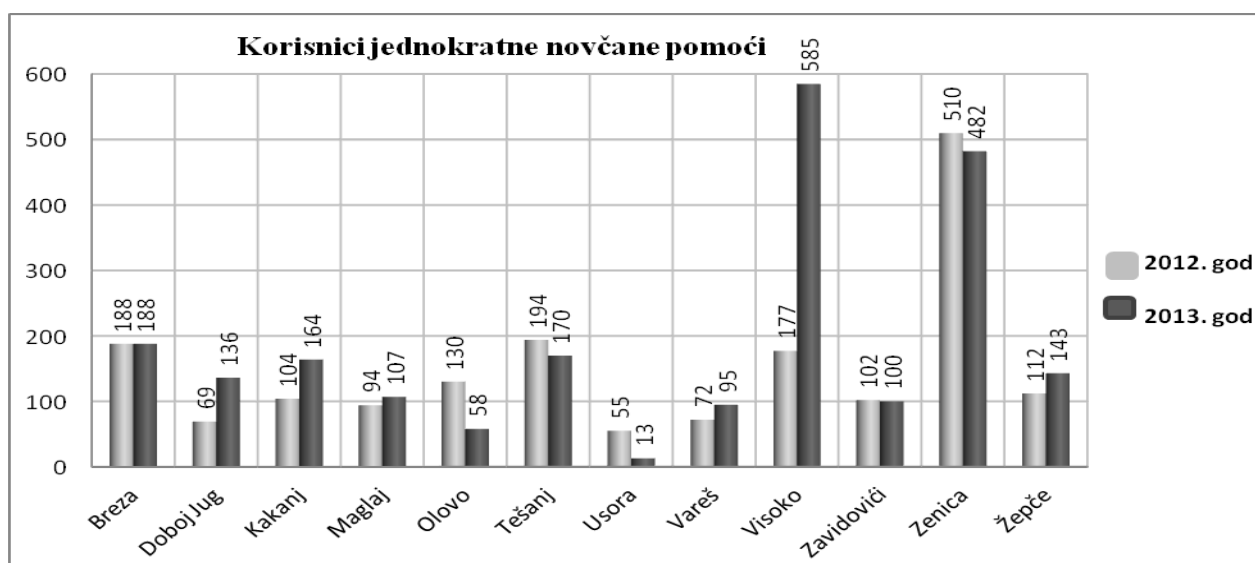
U ovom vremenskom periodu nije registrovan niti jedan slučaj podnošenja zahtjeva za priznavanje ovog prava, s obzirom da su lica ocijenjena sa 90% ili 100% invaliditetom mogla ostvariti slično pravo pod povoljnijim uslovima po Federalnom zakonu. O osnovnim pravima lica sa invaliditetom više informacija ćemo navesti u poglavlju osvrst na primjenu Zakona u odnosu na ostvarivanje prava lica sa invaliditetom.

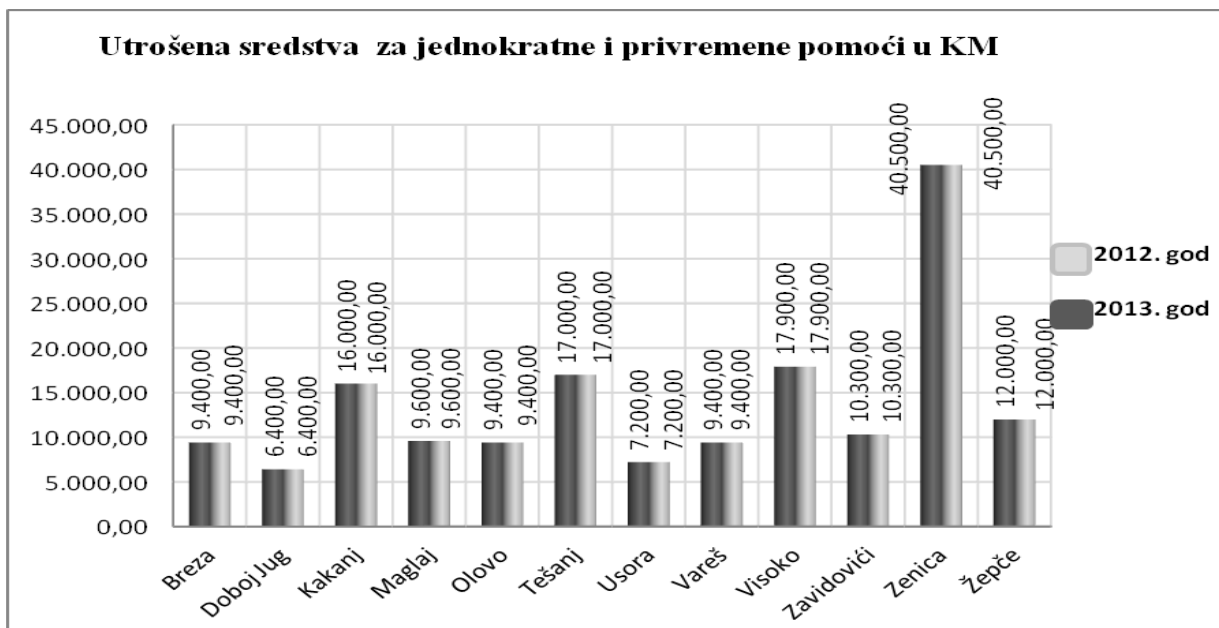
Privremena i jednokratna novčana pomoć

Privremena i jednokratna novčana pomoć priznaje se licima ili porodicama koje se nađu u stanju socijalne potrebe usljed okolnosti propisanih Kantonalnim zakonom. Ova socijalna prava su se u praksi afirmisala kao veoma efikasna sa ciljem ublažavanja ili otklanjanja stanja socijalne potrebe, što je u skladu sa načelom blagovremenosti i efikasnosti.

Putem centara za socijalni rad i nadležnih općinskih službi za oblast socijalne zaštite ovo pravo je tokom 2013. godine na području Kantona ostvarilo 2.241 korisnika, dok je isto pravo u toku 2012. godine ostvarilo 1.807 korisnika. Dakle, u 2013. godini došlo je do povećanja za 434 korisnika ovog prava. Na ovo povećanje broja korisnika uticale su nepovoljne socijalno ekonomske prilike.

U svrhu privremene i jednokratne novčane pomoći centrima za socijalni rad i nadležnim općinskim službama socijalne zaštite u osam mjesečnih rata doznačen je isti iznos od 165.100 KM u obje godine. Iznos jednokratne pomoći je dodjeljivan do 200 KM, a privremene od 100 KM do 400 KM. S obzirom na povećanje broja korisnika i ograničena sredstva, korisnicima su dodjeljivani manji iznosi jednokratnih pomoći. Više podataka o broju korisnika u općinama i utrošenim sredstvima iz Budžeta kantona predočavamo u dijagramima i u tabeli br.2.

Također, u skladu sa općinskim odlukama putem centara za socijalni rad ili službi socijalne zaštite za korisnike privremene i jednokratne novčane pomoći sredstva izdvajaju i općine: Zenica za 760 korisnika, Tešanj za 1.204 korisnika, Žepče za 55 korisnika i Usore za 13 korisnika.

Kućna njega i pomoć u kući.

Pravo na kućnu njegu i pomoć u kući je jedno od prava koja proizilazi iz Kantonalnog zakona pod određenim uslovima. Ovo pravo mogu ostvariti lica kojima je zbog privremenih promjena u zdravstvenom stanju ili tjelesnom oštećenju neophodno potrebna kućna njega i pomoć u kući zbog nemogućnosti da se staraju o sebi, i to ukoliko ne ostvaruju pravo na novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane drugog lica shodno Kantonalnom ili Federalnom zakonu, odnosno ako nemaju mogućnosti da se njega i pomoć pod određenim uslovima osigura na drugi način. Za ovaj vremenski period u općinama nije registrovan niti jedan slučaj ostvarivanja ovog prava. Ovo pravo se finansira samo iz budžeta općina i realizuje se angažovanjem udruženja, pravnog ili fizičkog lica za pružanje usluga kućne njege i pomoći u kući, ukoliko ima iskustvo te posjeduje materijalne i kadrovske kapacitete.

Smještaj u drugu porodicu.

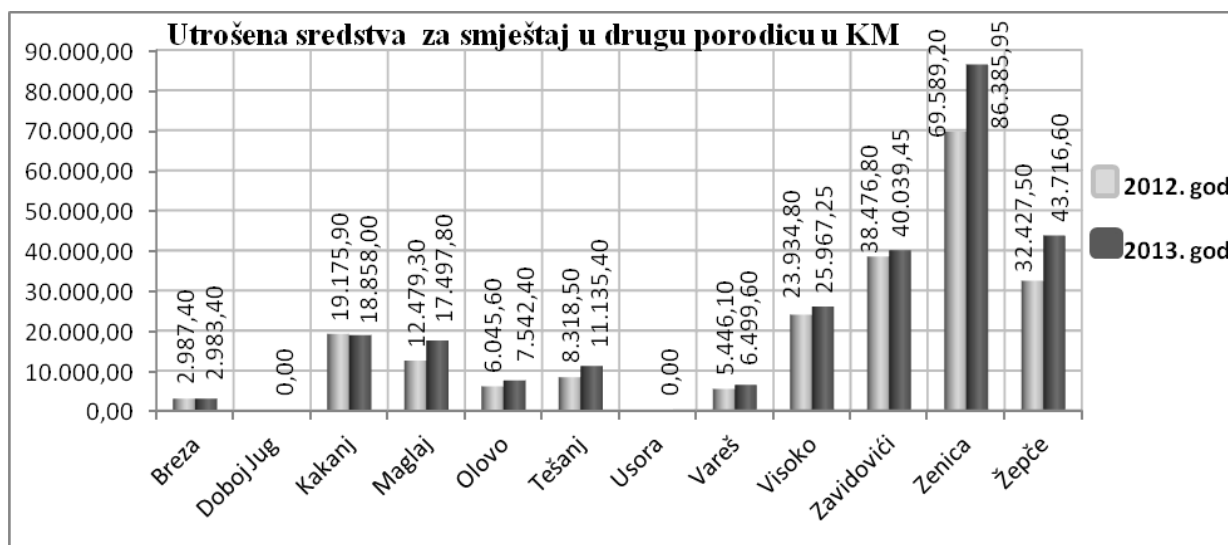
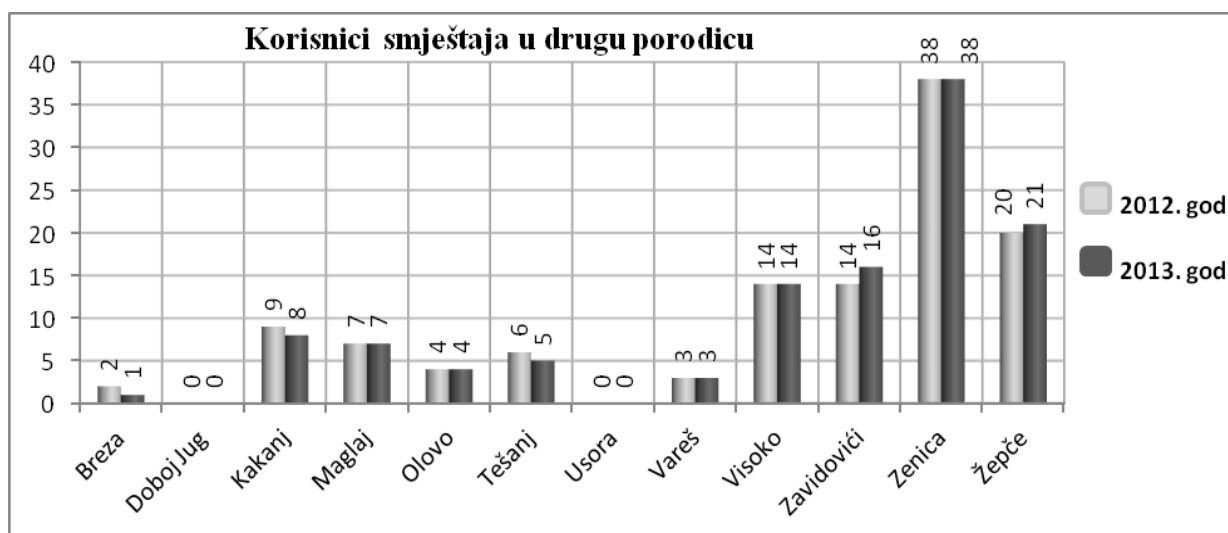
Shodno rješenjima koja proizilaze iz Kantonalnog zakona smještaj u drugu porodicu mogu ostvariti djeca i odrasla lica kojima je potrebna stalna briga i pomoć radi zadovoljavanja njihovih životnih potreba, a koje ne mogu ostvariti u krugu vlastitih porodica ili na drugi način i to pod uslovima propisanim Kantonalnim zakonom.

Zbrinjavanje djece bez roditeljskog staranja, djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama i odraslih lica bez porodičnog staranja ostvaruje se njihovim smještajem u drugu porodicu uz propisanu naknadu. Kako je ovaj oblik smještaja djece i odraslih lica nedovoljno razvijen na području našeg Kantona, većina ove djece je zbrinuta u porodice srodnika koji su preuzeli brigu o djeci te ostvaruju naknadu za srodnički porodični smještaj. Kao osnovne razloge nerazvijenosti smještaja u drugu porodicu (hraniteljstva) centri za socijalni rad i službe socijalne zaštite navode nedovoljnu naknadu za ovaj oblik zbrinjavanja djece bez roditeljskog staranja, kao i nezainteresovanost stanovnika Kantona za prihvatanje djece u svoje porodice odnosno za hraniteljstvo. Obzirom da je smještaj u drugu porodicu humaniji i prirodniji,

odnosno bolji za psihofizički razvoj i integraciju djece te društveno prihvatljiviji, smatramo da je potrebno dati značajniju podršku i učiniti više napora na razvijanju smještaja u drugu porodicu. Posebno što je ovaj oblik smještaja favorizovan u Kantonalnom zakonu i u skladu je sa Konvencijom o pravima djeteta i Dokumentom politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja u Federaciji BiH 2006. – 2016.

Tokom 2013. godine naknade za smještaj djeteta u drugu porodicu isplaćivane su u usklađenim iznosima prema Kantonalnom zakonu. S obzirom na oblik smještaja, naknade su isplaćivane u iznosima: za smještaj u srodničku porodicu u iznosu 158,40 KM, za smještaj u nesrodničku porodicu u iznosu 216 KM i za smještaj djeteta i odraslog lica s psiho-fizičkim poremećajima isplaćivana naknada u iznosu 288 KM.

Detaljnije pokazatelje o broju korisnika i utrošenim sredstvima za pravo na smještaj djece u drugu porodicu po općinama Kantona za 2012. i 2013. godinu dajemo u dijagramima, a za 2013. godinu stanje je prikazano i u tabeli br.2.

U toku izvještajnog perioda pravo na smještaj u drugu porodicu ostvarivalo je 117 korisnika, što je isti broj korisnika kao u 2012. godinu. Za finansiranje ovog prava iz Budžeta Kantona za 2013. godinu utrošena su sredstva u iznosu od 260.625,85 KM, dok je za isti broj korisnika u 2012. godini utrošeno 218.881,10 KM. Tokom 2013. godine evidentno je veće

izdvajanje finansijskih sredstava za 19,07% jer su naknade isplaćivane u punom iznosu tokom cijele godine, za razliku od 2012. godine kada su naknade isplaćivane u punom iznosu samo u drugoj polovini godine.

U narednom periodu Ministarstvo ima za cilj da se razvijaju usluge i provode aktivnosti koje sprječavaju odvajanje djece od porodice, zatim da se podstiče povratak djece u biološku ili drugu porodicu i podržava razvoj alternativnog zbrinjavanja djece i odraslih lica.

Smještaj u ustanove socijalne zaštite.

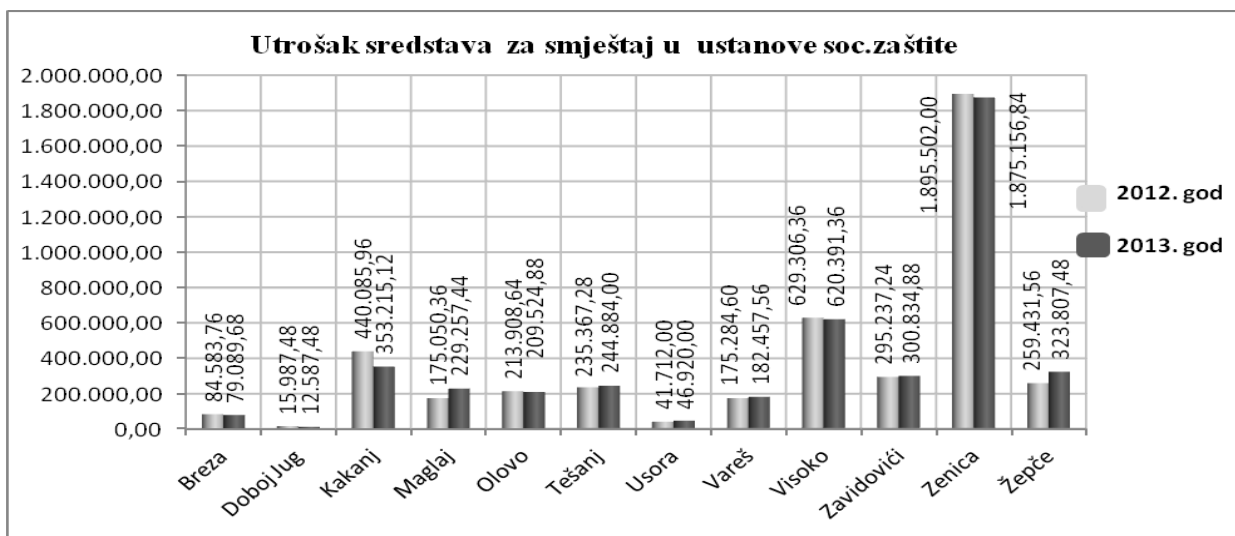
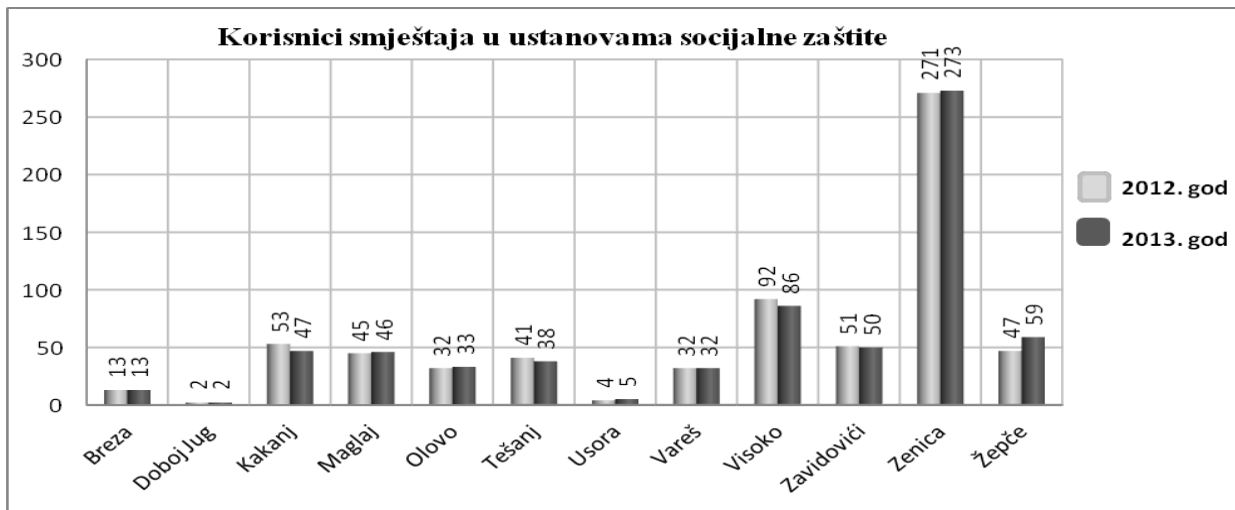
Prema Kantonalnom zakonu na ovaj način obezbjeđuje se: zbrinjavanje djece bez roditeljskog staranja, zbrinjavanje djece sa poremećajima u ponašanju, dnevno zbrinjavanje djece sa posebnim potrebama, institucionalno zbrinjavanje mentalno invalidnih lica, lica sa duševnim smetnjama, zbrinjavanje starih lica bez porodičnog staranja i lica koja su ovisna o psihoaktivnim supstancama. Međusobni odnosi i obaveze Ministarstva sa ustanovama socijalno-zdravstvene zaštite regulisani su ugovorno, i to sa sljedećim ustanovama: Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidnih osoba Bakovići – Fojnica, Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidnih lica Drin – Fojnica, Zavod za zaštitu ženske djece u Višegradu, Naš dom d.o.o. Travnik, Centar za djecu i mladež „Duga“ Novi Travnik, Dom za djecu i omladinu ometenu u razvoju Prijedor, Dom za stara lica Zenica, Penzionerski dom sa stacionarom Zenica, Zavod za zaštitu djece i omladine Pazarić, Dom porodica Zenica, Zavod za vaspitanje muške djece i omladine Sarajevo, SOS – Kinderdorf, Majčino selo Međugorje, Mala škola Vareš, Zavod Jakeš Modriča, HO Međunarodni forum solidarnosti Duje, JU škola za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju osoba sa poteškoćama u psiho-fizičkom razvoju Zenica (za dnevno zbrinjavanje djece sa posebnim potrebama) i Dnevni centar za djecu sa posebnim potrebama Maglaj.

Također, egzistiraju i ugovori o međusobnim odnosima sa terapijskim zajednicama o uslovima i načinu rehabilitacije lica ovisnih o psihoaktivnim supstancama, i to: Centar za odvikavanje od ovisnosti „Smoluća“ Lukavac, Centar za odvikavanje od ovisnosti „Marjanovac“ Aleksandrovac, Terapijska zajednica PROI Kakanj i Terapijskom zajednicom „Izvor“ Plehan.

U 2013. godini podneseno je 108 zahtjeva za smještaj u ustanove socijalne zaštite, što je manje za 44 zahtjeva od prethodne godine. Od navedenog broja zahtjeva odobren je smještaj u ustanovu socijalne zaštite za 65 korisnika što je za 4 manje u odnosu na 2012. godinu. Saglasnost za smještaj u terapijsku zajednicu je data za 8 korisnika u 2013. godini, odnosno dat je isti broj saglasnosti kao u 2012. godini. Također u 2013. godini podneseno je i odobreno 15 zahtjeva za snošenje troškova sahrane – dženaze korisnika, što je manje za 4 sahrane – dženaze korisnika u odnosu na 2012. godinu.

Za finansiranje smještaja oko 684 korisnika u 2013. godini je utrošeno 4.478.126,10 KM, dok je za oko 683 korisnika u 2012. godini bilo utrošeno 4.461.457,24 KM.

U narednim dijagramima navedeni su uporedni pokazatelji broja korisnika prava na smještaj u ustanove socijalne zaštite kao i utrošena sredstva po općinama Zeničko-dobojskog kantona.

Pored naprijed navedenih pokazatelja o institucionalnom zbrinjavanju korisnika sa područja svih općina Zeničko-dobojskog kantona, ukupni podaci su navedeni i u tabeli broj 2., dok su u tabeli broj 3. ove Informacije predočeni podaci o utrošenim sredstvima za mjesec decembar 2013. godine razvrstani po ustanovama i općinama Kantona. Također u tabeli br. 3. je naveden ukupan broj korisnika i ukupna sredstva koja su utrošena za svaku od ustanova socijalne zaštite u toku 2013.godine, uporedno sa ukupnim podacima za 2012. godinu. Od navedenih ustanova, na području našeg Kantona egzistiraju ustanove: Dom za stara lica Zenica, Penzionerski dom sa stacionarom Zenica, Dom-porodica Zenica, Mala škola Vareš, Dnevni centar pri JU škola za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju osoba sa poteškoćama u psiho-fizičkom razvoju Zenica, Dnevni centar za djecu sa posebnim potrebama Maglaj i Terapijska zajednica PROI Kakanj koja je prestala sa radom početkom 2013. godine.

Nastojanja prvostepeni organa i ovog Ministarstva su da se, ukoliko je nužan, smještaj realizuje na području našeg Kantona, što ovisi od raspoloživih kapaciteta, kao i potreba svakog konkretnog slučaja. Ova nastojanja su evidentna i potvrđuje ih povećan broj smještaja korisnika i utrošenih sredstava na područje Zeničko-dobojskog kantona. Ukoliko posmatramo 2013. godinu, vidjet ćemo da je u našem Kantonu smještaj ostvarivalo 254 korisnika i za smještaj su utrošena sredstva u iznosu od 1.501.034,62 KM, a to je povećanje u odnosu na 2012. godinu kada je za 247 korisnika bilo utrošeno 1.433.066,67 KM ili za razliku u odnosu na 2011. godinu kada je za 188 korisnika bilo utrošeno 1.301.727,24 KM.

Opredjeljenje Ministarstva jeste planiranje i rad na razvijanju vaninstitucionalnih oblika smještaja i vaninstitucionalnih usluga. Vaninstitucionalni oblici smještaja uključuju brigu u malim porodičnim domovima i hraniteljskim porodicama, te stambenim zajednicama, odnosno organiziranom stanovanju u zajednici. Cilj jeste da se razvija mreže usluga na lokalnom nivou, kako bi se moglo odgovoriti narastajućim potrebama za zbrinjavanje navedenih kategorija lica. Više informacija ćemo navesti u poglavlju Društvena integracija djece i odraslih lica sa posebnim potrebama i dnevno zbrinjavanje.

Osposobljavanje za samostalan život i rad

Shodno Kantonalnom zakonu pravo na osposobljavanje za samostalan život i rad ostvaruju djeca ometena u psihofizičkom razvoju do navršениh 15 godina života kroz osnovno obrazovanje i odgoj u ustanovama namjenjenim djeci sa smetnjama u psihofizičkom razvoju ili u posebnim odgojnim grupama odgovarajućih ustanova za osnovno obrazovanje. Ova prava ostvaruju i djeca do navršениh 18 godina života ukoliko zbog psihofizičkih sposobnosti nisu bili u stanju završiti osposobljavanje za samostalan život i rad u predviđenom roku. Također, pravo na osposobljavanje za samostalan život i rad ove djece nastavlja se u srednjoj školi gdje se ostvaruju stručni, posebno prilagođeni programi za obrazovanje djece sa smetnjama u fizičkom ili psihičkom razvoju. Propisana prava lice može koristiti i poslije navršene 21. godine života, ukoliko je to pravo uspostavljeno do navršene 21. godine života. Na ovaj način obezbjeđene su pretpostavke za rehabilitaciju, obrazovanje i osposobljavanje za samostalan život i rad slijepa i slabovidne, gluhe i nagluhe, kao i djece sa kombinovanim smetanjama u psiho-fizičkom razvoju.

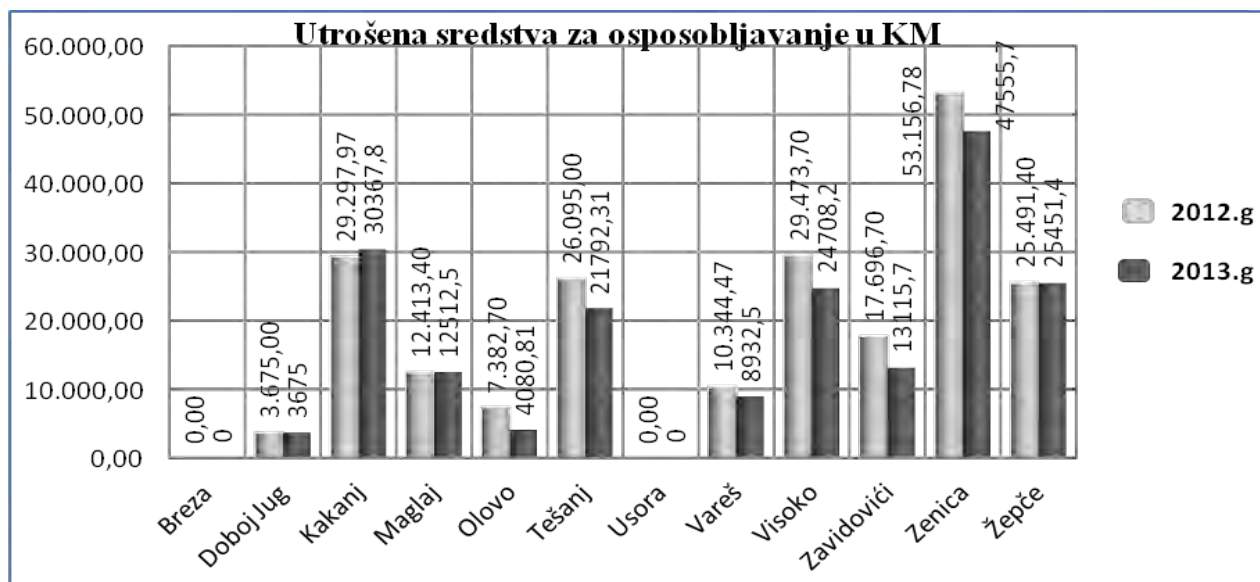
Dijete koje se radi osposobljavanja za samostalan život i rad upućuje izvan mjesta prebivališta, odnosno boravišta, u skladu sa uslovima i kriterijima utvrđenim Kantonalnim zakonom, ima pravo na: pokriće troškova smještaja i prehrane - troškove internatskog smještaja, pokriće troškova smještaja i prehrane u drugoj porodici, pokriće troškova prijevoza do obrazovne institucije u visini cijene mjesečne vozne karte za prijevoz autobusom u javnom saobraćaju, ukoliko se ne nalazi na internatskom ili porodičnom smještaju. Porodice sa djecom koje koriste ovo pravo također ostvaruju prava na dječiji dodatak pod povoljnijim uslovima, te mogu ostvariti jednokratnu ili socijalno-intervenirajuću pomoć sa ciljem prevazilaženja stanja socijalne potrebe.

U tabeli br 1. je dat pregled broja djece korisnika prava na osposobljavanje za samostalan život i rad u odgovarajućim centrima za rehabilitaciju, obrazovanje i vaspitanje, posmatrano po općinama kantona za 2012. i 2013. godinu.

Tabela br. 1.

Redni broj	SOCIJALNE USTANOVE	OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA													
		godina	Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Varoš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
1	Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju Sarajevo	2013. g	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	3
		2012. g	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	1	0	5
2	JU Centar za slijepu i slabovidnu djecu Sarajevo	2013. g	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	6	2	10
		2012. g	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	7	2	12
3	Zavod za specijalno obrazovanje i vaspitanje Mjedenica	2013. g	0	0	1	0	0	2	0	1	2	0	2	4	12
		2012. g	0	0	2	0	1	4	0	1	3	0	2	4	17
4	Centar za obrazovanje, vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora Tuzla	2013. g	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	1	0	4
		2012. g	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	1	0	4
5	Đački dom Zenica	2013. g	0	0	7	2	0	3	0	1	2	2	0	0	17
		2012. g	0	0	9	2	0	2	0	2	3	3	0	0	21
UKUPNO		2013. g	0	1	8	4	1	6	0	2	5	3	10	6	46
UKUPNO		2012. g	0	1	12	4	2	7	0	3	8	5	11	6	59

Za 46 djece koja su bila smještena na internatski smještaj u ustanove za osposobljavanje za život i rad u 2013. godini iz Budžeta kantona utrošeno je 191.957 KM, dok je u 2012. godini za 59 djece odobreno 215.027,12 KM iz Budžeta kantona. Detaljnije finansijske pokazatelja dajemo u narednom dijagramu

Pregled broja korisnika i utroška sredstava, posmatrano po ustanovama socijalne zaštite i općinama Kantona, u 2013. godini

Tabela broj 2.

Redni broj	PRAVA IZ SOCIJALNE ZAŠTITE	OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA													
		Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO	
1	Stalna novčana pomoć, broj priznatih prava	broj	28	1	152	68	23	103	26	32	122	160	467	80	1.262
		KM	25.446,70	731,00	139.256,80	59.152,80	19.749,80	88.911,40	23.449,65	28.869,15	105.403,55	142.836,55	423.221,90	67.986,20	1.125.015,50
2	Jednokratne novčane pomoći	broj	188	136	164	107	58	170	13	95	585	100	482	143	2.241
		KM	9.400,00	6.400,00	16.000,00	9.600,00	9.400,00	17.000,00	7.200,00	9.400,00	17.900,00	10.300,00	40.500,00	12.000,00	165.100,00
4	Smještaj u drugu porodicu	broj	1	0	8	7	4	5	0	3	14	16	38	21	117
		KM	2.983,40	0,00	18.858,00	17.497,80	7.542,40	11.135,40	0,00	6.499,60	25.967,25	40.039,45	86.385,95	43.716,60	260.625,85
5	Smještaj u ustanove socijalne zaštite	broj	13	2	47	46	33	38	5	32	86	50	273	59	684
		KM	79.089,68	12.587,48	353.215,12	229.257,44	209.524,88	244.884,00	46.920,0	182.457,56	620.391,36	300.834,88	1.875.156,84	323.807,48	4.478.126,72
6	Osposobljavanje za samostalan život i rad	broj	0	1	8	4	1	6	0	2	5	3	10	6	46
		KM	0,00	3.675,00	30.367,80	12.512,50	4.080,81	21.792,31	0,00	8.932,50	24.708,20	13.115,70	47.555,70	25.451,40	192.191,92
UKUPNO		broj	230	140	379	232	119	322	44	164	812	329	1.270	309	4.350
		KM	116.920	23.393	557.698	328.021	250.298	383.723	77.570	236.159	794.370	507.127	2.472.820	472.962	6.221.060

Pregled broja korisnika i utroška sredstava, posmatrano po ustanovama socijalne zaštite i općinama Kantona, za mjesec decembar 2013. godine
i pregled ukupnog utroška sredstava po ustanovama socijalne zaštite za 2013. i 2012. godinu

Tabela br. 3.

Redni broj	SOCIJALNE USTANOVE	OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA U NOVEMBRU 2013. GODINE													Ukupno na godišnjem nivou za socijalne ustanove 2013	Ukupno na godišnjem nivou za socijalne ustanove 2012	
		Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO (mjesечно)			
1	"Naš dom" d.o.o Travnik	broj	1	0	6	2	4	5	0	1	5	1	14	2	41	41	46
		KM	0	0	3.821,91	1331,27	2.053,81	3.056,91	0	541,27	3.594,04	790,00	7.792,21	1.580,00	24561,42	294.499,57	331.976,16
2	Centar za djecu i mladež "Duga" Novi Travnik	broj	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
		KM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	620	620	7.440,00
3	Dom za djecu i omladinu ometenu u razvoju Prijedor	broj	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	2	2	2
		KM	0	0	0	800	0	0	0	0	0	800	0	0	1600	17.664,00	17.664,00
4	Dom za stara lica Zenica	broj	1	0	0	2	2	0	0	2	2	0	13	0	22	22	30
		KM	263	0	0	1332	1426,5	0	0	1156	1580	0	7.124,30	0	12881,8	175.168,70	205.576,20
5	HO Međunarodni Forum Solidarnosti - Emmaus	broj	0	1	3	0	0	1	0	0	0	0	3	1	9	9	16
		KM	0	700	858,34	0	0	553,02	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	2111,36	92.956,90	151.096,85
6	Dnevni centar za djecu sa posebnim potrebama Maglaj	broj	0	0	0	18	0	0	0	0	0	13	0	22	53	53	50
		KM	0	0	0	4989,4	0	0	0	0	0	3413,8	0	5777,2	14180,4	141.804,00	106.353,03
7	J.U. "Dom-porodica" Zenica	broj	2	0	8	3	9	12	2	0	21	1	42	1	101	101	107
		KM	1.469,50	0	6.280,00	2.355,00	7.015,40	9.420,00	1570	0	16.485,0	785	32.722,00	785	78886,9	955.436,39	993.377,02
8	J.U. Dom penzionera Zenica	broj	0	0	1	0	0	0	0	1	2	0	19	2	25	25	3
		KM	0	0	501,4	0	0	0	0	230	893,8	0	10.460,75	1002,8	13088,75	106.323,81	2.413,60
9	KJU Dom za djecu bez roditeljskog staranja Sarajevo	broj	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1
		KM	0	0	0	0	0	0	0	0	595	0	0	0	595	7.140,00	7.140,00
11	Majčino selo Međugorje	broj	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2	2	2
		KM	0	0	0	0	0	0	0	1.000,00	0	0	0	0	1000	12.000,00	12.000,00
12	" Mala škola Vareš" Ustanova za prihvati i odgoj djece	broj	0	0	2	0	0	0	0	3	0	0	0	0	5	5	5
		KM	0	0	922,32	0	0	0	0	1428,24	0	0	0	0	2350,56	28.206,72	28.206,82
13	JU Škola za odgoj i obr. Zenica	broj	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	47	0	47	47	49
		KM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9.165,00	0	9165	93.795,00	92.040,00
14	RWS - Dječije selo mira Turija	broj	0	0	0	2	3	0	0	0	5	8	2	1	21	21	26
		KM	0	0	0	900,00	1350	0	0	0	2.250,00	3.600,00	900	450	9450	118.410,02	102.800,50
15	SOS Kinderdorf	broj	0	0	3	5	6	11	0	0	10	2	4	0	41	41	47

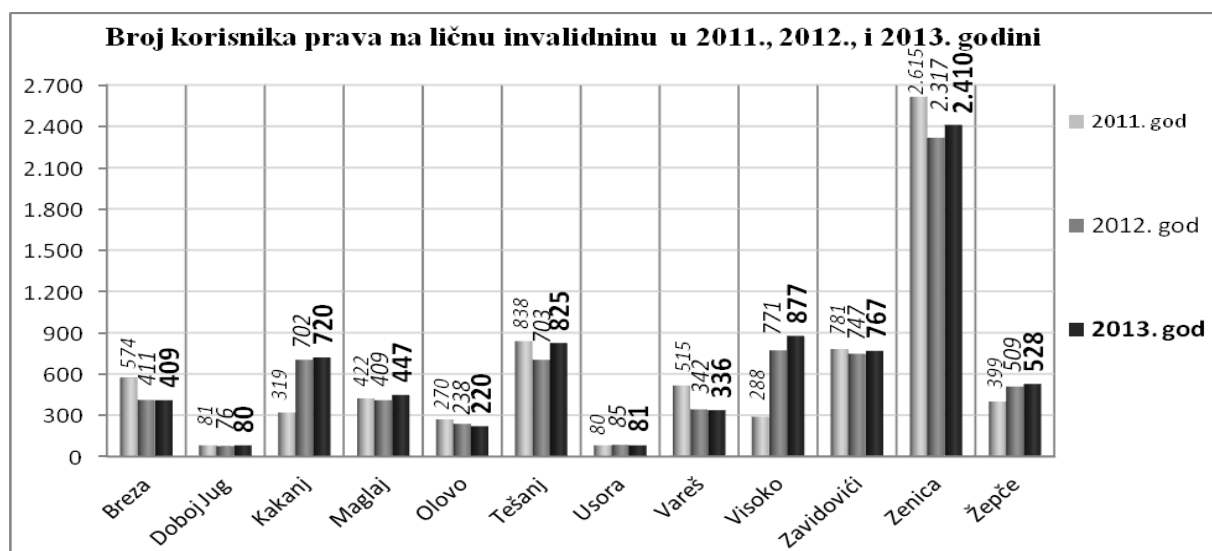
	International	KM	0	0	431,97	551,95	863,94	1.583,89	0	0	1.439,90	287,98	575,96	0	5735,59	73.470,78	81.354,21
16	Zavod za vaspitanje muške djece i omladine - Sarajevo	broj	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	4	4	3
		KM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1560	1560	0	3120	31.794,00	23.945,30
17	Zavod za zaštitu djece i omladine - Pazarić	broj	5	0	7	0	4	4	0	4	8	7	31	2	72	72	68
		KM	2.205,29	0,00	5.211,42	0,00	2.991,6	2.871,4	0,00	2.110,0	5.368,16	5.099,6	21.038,7	1.560,00	48456,39	559.514,06	561.382,59
18	Zavod za zaštitu ženske djece i omladine Višegrad	broj	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	2	2
		KM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.107,57	0	0	1107,57	13.291,69	13.304,02
19	Zavod za zbrinjavanje mentalno-invalidnih lica Drin	broj	0	1	12	8	4	5	0	7	21	2	73	16	149	149	141
		KM	0	432,29	9.177,90	4.100,50	2.735,27	2.921,76	0	3.273,60	12.624,80	953,5	50489,82	7.839,61	94549,05	1.128.514,76	1.115.592,48
20	Zavod za zbrinjavanje MIO Bakovići - Fojnica	broj	4	0	5	5	1	0	3	12	10	10	16	10	76	76	71
		KM	2.661,35	0	2.998,00	3.578,00	607,15	0	2340	6.299,0	6.568,5	6.713,7	9894,25	6.872,	48532,09	549.867,54	534.966,12
21	Zavod "Jakeš" Modriča	broj	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	4	4	4
		KM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	625	1360	580,68	2565,68	30.788,16
22	Sveta obitelj	broj	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	2	2
		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2.280,00	0	2280	27.360,00	27.360,00
22	Centar za odvikavanje od ovisnosti „Smoluča“ Lukavac	broj	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	2	2
		KM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	300,00	0	300	7.120,00	2.260,00
23	Centar za odvikavanje od ovisnosti „Marjanovac“	broj	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	2	3
		KM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	600,00	0	600	5.260,00	5.580,00
24	Terapijska zajednica PROI Kakanj	broj	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	3
		KM	0	0	0	0	0	0	0	0	300,00	0	0,00	0	300	300,00	5.100,00
UKUPNO		broj	13	2	47	46	33	38	5	32	86	50	273	59	685	685	684
		KM	6.599	1.132	30.203	19.938	19.043	20.407	3.910	16.038	51.699	25.736	156.263	27.067	378.037	4.478.126	4.461.457

Osvrt na primjenu Zakona u odnosu na ostvarivanje prava lica sa invaliditetom

Osnovna prava lica sa invaliditetom su definisana i uređena Federalnim zakonom, i to kao: lična invalidnina, pravo na pomoć i njegu od drugog lica i pravo na ortopedski dodatak. Ukoliko je licu utvrđen invaliditet 100% ili 90% i utvrđena potreba za nekim od preostala dva navedena prava, uporedo se može ostvariti i pravo na pomoć i njegu od drugog lica i pravo na ortopedski dodatak.

Prema podacima koji su dostavljeni od strane centara za socijalni rad i nadležnih općinskih službi socijalne zaštite broj korisnika prava lica sa 100% ili 90% invaliditetom u decembru 2013. godine bio je 7.700 korisnika. Prema predočenom u decembru 2012. godine broj ovih lica bio je 7.310 korisnika, dok je u junu 2011. godine bio 7.182 korisnika. Na osnovu ovih pokazatelja možemo konstatovati da je broj lica sa 100% ili 90% invaliditetom u stalnom porastu.

Uporedni podaci o broju korisnika prava na ličnu invalidninu za 2011., 2012. i 2013. godinu predočeni su u narednom dijagramu.

Poređenjem navedenih podataka evidentno je smanjenje korisnika prava na ličnu invalidninu u 2013. godini samo u općinama: Breza, Olovo, Usora i Vareš evidentno, dok u svim ostalim općinama podaci ukazuju na povećan broj korisnika prava na ličnu invalidninu.

Naknade za navedena prava isplaćuju se iz budžeta Federacije BiH, i to u iznosima: za 100% invalidnost u iznosu 109,76 KM, za 90% invalidnost u iznosu 82,32 KM, za I. grupu tuđe njege i pomoći u iznosu 274,40 KM, za II. grupu tuđe njege i pomoći u iznosu 137,20 KM te za ortopedski dodatak u iznosu 19,20 KM. Dakle, u 2013. godini za finansiranje svih prava lica sa invaliditetom iz budžeta Federacije BiH izdvojeno je oko 20.563.961 KM.

Nakon posljednjih izmjena i dopuna Federalnog zakona od 12.03.2009. godine, na kantone je prenesena obaveza da finansiraju pravo na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica, i to za lica sa invaliditetom od 100% ili 90% tjelesnog oštećenja ukoliko im je utvrđena potreba za dodatkom za njegu i pomoć drugog lica nakon 65. godine života. U skladu sa Kantonalnim zakonom, od oktobra 2011. godine lica sa invaliditetom su mogla ostvariti naknadu za pravo na I. i II. grupu dodatak za njegu i pomoć od drugog lica. U 2011. godini ovo pravo ostvarivalo je 1.139 korisnika, a u 2012. godini je ostvarivalo 1.581 korisnik.

Tokom 2013. godine pravo na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica ostvarivalo je 1.606 korisnika, i to 862 korisnika I. grupe i 744 korisnika II. grupe dodatka. Naknada za I. grupu dodatka je isplaćivana u iznosu 144 KM, a za II. grupu u iznosu 72 KM. Prema datim iznosima naknada tokom 2013. godine za finansiranje ovog prava iz Budžeta kantona utrošeno je 2.285.086 KM, dok je u 2012. godini bilo utrošeno 2.304.559,38 KM

U narednom dijagramu prikazan je uporedni utrošak sredstava po općinama Kantona za 2012. i 2013. godinu, dok su detaljniji podaci za 2013. godinu o broju svih korisnika i grupa dodataka dati u tabeli br. 4.

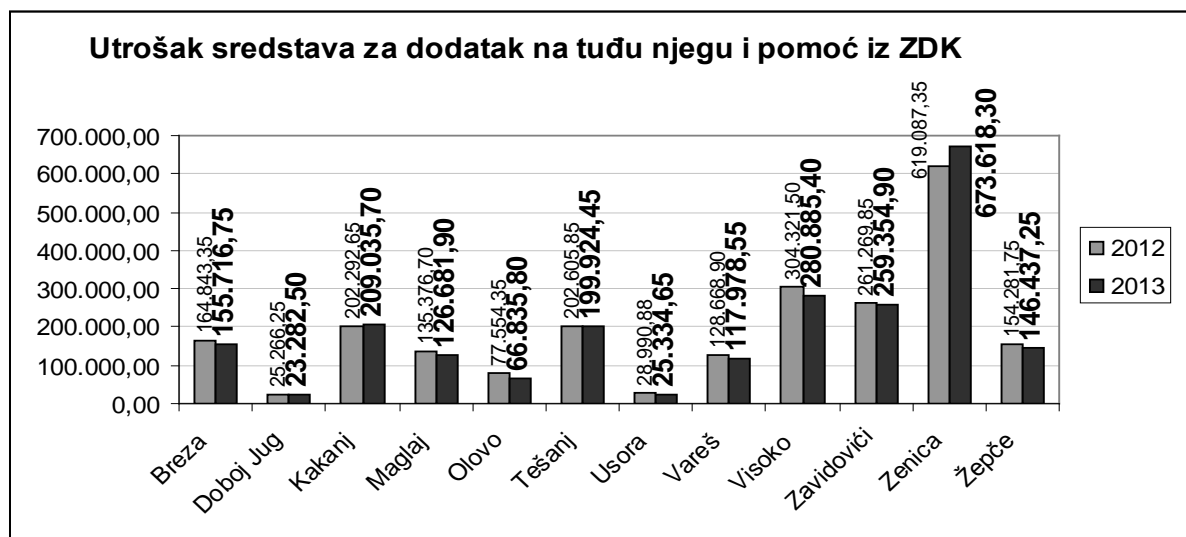

Tabela br.4

OPĆINE ZE-DO KANTONA	Prava civilnih (neratnih) invalida						Ortopetski dodatak	Ukupno 100% i 90%
	100%	90%	I. grupa tuđe njege i pomoći		II. grupa tuđe njege i pomoći			
			F BiH I grupa	Ze-do kanton I grupa	F BiH II grupa	Zdk kanton II grupa		
Breza	231	178	79	63	131	57	145	409
Doboj Jug	53	27	27	12	17	3	44	80
Kakanj	468	252	214	99	184	64	283	720
Maglaj	306	141	156	60	88	26	181	447
Olovo	130	90	57	25	59	26	79	220
Tešanj	538	287	335	98	247	40	297	825
Usora	51	30	38	12	28	6	35	81
Vareš	209	127	88	52	109	40	139	336
Visoko	587	290	270	135	243	49	374	877
Zavidovići	501	266	237	118	208	66	294	767
Zenica	1.666	744	551	119	529	333	1029	2.410
Žepče	346	182	154	69	162	34	216	528
Ukupno	5.086	2.614	2.206	862	2.005	744	3.116	7.700

Pored navedenog prava, prema Uputstvu o postupku priznavanja nadoknade troškova medicinskog vještačenja u prvom stepenu koje je doneseno od strane ovog Ministarstva u ovoj godini je finansirana i refundacija troškova medicinskog vještačenja za korisnike prava na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica koja su imala starosnu dob 65. godina i više, i to u iznosu 30.379,10 KM. Također, na osnovu Sporazuma sa Institutom za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Sarajevo izvršena je uplata 10 (deset) rata u ukupnom iznosu 353.062,00 KM, za utužena dugovanja koja su nastala do 2009. godine. Dakle, za finansiranje navedenih prava u 2013. godini ukupno je utrošeno 2.668.527,25 KM.

U narednom periodu, shodno budžetskim mogućnostima preostaje da se u Budžetu obezbijede sredstva kako bi se izmirio dug za refundaciju troškova medicinskog vještačenja i licima sa invaliditetom koja nisu obuhvaćena navedenim Uputstvom.

Društvena integracija djece i odraslih lica sa posebnim potrebama i dnevno zbrinjavanje

Ministarstvo u radu u ovoj oblasti rukovodi se principima utvrđenim relevantnim međunarodnim i domaćim dokumentima kao što je Konvencija UN o pravima osoba sa invaliditetom, Evropska konvencija o ljudskim pravima, Politika u oblasti invalidnosti u Bosni i Hercegovini, Strategija za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom u FBiH 2011-2015. Jedna od zajedničkih odrednica ovih dokumenata jeste naglašavanje potrebe priznavanja jednakih prava svim osobama sa invaliditetom da žive u zajednici, da imaju jednak izbor kao i drugi. Sva nastojanja Ministarstva usmjerena su na poduzimanje efikasnih i odgovarajućih mjera koje će osobama sa invaliditetom olakšati potpuno uživanje ovog prava i njihovo potpuno uključivanje i učešće u zajednici (integracija). Osobama sa invaliditetom treba se omogućiti pristup većem broju kućnih, i drugih usluga za pružanje podrške od strane zajednice, uključujući ličnu pomoć koja im je potrebna za život i uključivanje u zajednicu, kao i sprečavanje izolacije ili izopštavanja iz zajednice. Usluge i olakšice koje zajednica pruža stanovništvu u cjelini trebaju biti pod istim uslovima dostupne i osobama sa invaliditetom za zadovoljavanje njihovih potreba.

U skladu sa gore navedenim su i započeti procesi strukturnih reformi socijalne zaštite, odnosno procesi transformacije i prijelaza sa institucionalne brige na usluge koje se pružaju u porodici i lokalnoj zajednici.

Aktivnosti na unapređenju zaštite osoba sa posebnim potrebama na području Kantona kontinuirano se provode radom dnevnih centara za djecu i odrasle osobe, i to putem:

- Dnevnog centra pri JU Škola za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju osoba sa poteškoćama u psiho-fizičkom razvoju Zenica, gdje se u deset grupa radi sa 49 korisnika, od čega je 38 djece do 18 godina. Za rad ovog Centra u 2013. godini iz kantonalnog Budžeta utrošeno je 93.795,00 KM;
- Ustanove „Dnevni centar za djecu sa posebnim potrebama“ Maglaj, koji prima na odgoj, obrazovanje, rehabilitacijski i terapijski tretman djecu sa posebnim potrebama školskog uzrasta i odrasle osobe sa posebnim potrebama sa područja općina Maglaj, Žepče i Zavidovići, u skladu sa raspoloživim prostornim i kadrovskim kapacitetima Ustanove. U ovom Centru usluge je imalo ukupno 54 korisnika. Za rad ove Ustanove u 2013. godini iz kantonalnog Budžeta utrošeno je 141.804,00 KM.
- Projekta „Centar za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju za djecu sa posebnim potrebama“ u Zenici, pruža usluge terapijskog i edukacijsko-rehabilitacijskog

karaktera ambulantno i mobilno za djecu sa smetnjama u psiho-fizičkom razvoju predškolskog uzrasta sa područja cijelog Kantona. Navedene usluge u 2013. godini su pružene za 130 korisnika. Za rad ovog Centra u 2013. godini iz kantonalnog Budžeta utrošeno je 158.000,00 KM. Broj pruženih tretmana ovog centra dat je u tabeli br.5.

Tabela br.5

Centar za rano podsticanje i ranu intervenciju Zenica	OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA											UKUPNO	
	Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica		Žepče
Broj djece koja su koristila usluge	88	17	102	40	0	0	35	57	215	289	1.646	229	2.718

- Projekta „Dnevni centar za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama“ u Visokom namjenjen je za pružanje usluga osobama sa područja općina: Kakanj, Visoko, Breza, Vareš i Olovo. U Centru je boravilo 17 osoba. Dnevni centar rad zasniva na grupama. U grupi sa djecom do 12, odnosno 14 godina angažirano je 11 djece. U grupi odraslih osoba angažirano je 6 osoba. Paralelno sa grupnim edukacijsko-rehabilitacijskim radom, obavljaju se individualni fizioterapeutske i logopedski tretmani, kao i tjelesni odgoj. Za rad i izgradnju ovog Centra je izdvojeno 145.000,00 KM iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona.

Sa ciljem unapređenja dnevnog zbrinjavanja djece i odraslih lica, u drugoj polovini 2013. godine, Ministarstvo je pokrenulo aktivnosti na izradi Elaborata o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja i načinu funkcionisanja postojećih dnevnih centara za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama u Zeničko-dobojskom kantonu, kao edukacijsko-rehabilitacijske ustanove. Također, u skladu sa zaduženjem Vlade Zeničko-dobojskog kantona Ministarstvo je izradilo Izvještaja o realizaciji obaveza iz Strategije za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom u Federaciji BiH, za period 2011. do 2015. godine, gdje su navedene realizovane i druge potrebne aktivnosti za unapređenje položaja ovih osoba. Ovaj izvještaj Vlade Zeničko-dobojskog kantona je prihvatila zaključkom, broj: 02-37-20607/13 od 26.09.2013.godine.

Na kraju, važno je istaći da se ukupna briga oko razvoja modela zaštite osoba sa posebnim potrebama nastoji sprovodi u saradnji sa organizacijama civilnog društva i lokalnim zajednicama na području Zeničko-dobojskog kantona.

IV OBLAST ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA

Osnovna prava civilnih žrtava rata su definisana i uređena Federalnim i u Kantonalnim zakonom, tako da civilne žrtave rata imaju pravo na: ličnu invalidninu ili mjesečno lično novčano primanje; dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica; ortopedski dodatak; porodičnu invalidninu; zdravstvenu zaštitu. Ova prava se finansiraju iz Budžeta Federacije i Kantona. Pravo na pomoć u troškovima liječenja i nabavci ortopedskih pomagala; osposobljavanje za rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija); prioritetno zapošljavanje; prioritetno stambeno zbrinjavanje; psihološka i pravna pomoć su takođe prava civilnih žrtava rata koja se postepeno razvijaju i finansiraju iz Budžeta Kantona za čije bolje uređenje je potrebno da se uključe drugi nivoi vlasti.

Shodno rješenjima koja proizilaze iz citiranih zakona, finansiranje za prva četiri prava civilnih žrtava obezbjeđuje se u omjeru 70 % iz Federalnog budžeta i 30 % iz Budžeta

Zeničko-dobojskog kantona. Osnovica za obračun novčanih primanja ovih lica iznosi 70% od osnovice utvrđene u skladu s federalnim propisima o pravima branitelja i članova njihovih porodica, dok se lična invalidnina utvrđuje u mjesečnom iznosu prema grupi oštećenja organizma u propisnom procentu. Ova osnovica je prema aktu Federalnog Ministarstva rada i socijalne politike, broj: 06-41/3-2214/13 od 06.08.2013. godine, uvećana sa 574,10 KM na 586,15 KM od 10.07.2013. godine i primjenjena je retroaktivno od početka godine. Ličnu invalidninu civilne žrtave rata mogu ostvariti zavisno od procenta tjelesnog oštećenja od 60% do 100%, a dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica i ortopedski dodatak u tri grupe.

Detaljnije podatke ostvarenih prava u 2013. godini kao i iznose mjesečnih novčanih primanja korisnika prava civilnih žrtava rata predočavamo u tabeli broj 6.

Tabela br.6.

OPĆINE ZE-DO KANTON A	CIVILNE ŽRTVE RATA											
	100% I.	100 % II.	90%	80%	70%	60%	I. Grupa tude njege	II. Grupa tude njege	III. Grupa tude njege	I.step. ortopedski dodatak	II.step. ortopedski dodatak	III.step. ortopedski dodatak
Breza	1	0	2	0	4	8	1	0	0	2	4	3
Doboj Jug	2	2	1	3	7	2	2	1	0	2	4	1
Kakanj	0	1	0	3	1	5	0	0	0	0	2	1
Maglaj	4	4	6	8	7	32	4	0	0	8	5	12
Olovo	0	4	1	9	5	9	0	0	0	0	4	7
Tešanj	2	5	6	10	15	41	2	1	0	7	8	23
Usora	1	0	0	0	1	2	1	0	0	1	0	1
Vareš	0	0	0	3	1	7	0	0	0	0	1	1
Visoko	3	3	2	5	10	17	3	0	0	5	6	6
Zavidovići	1	8	8	9	11	30	1	1	1	5	4	4
Zenica	1	8	2	7	11	15	1	0	0	8	11	11
Žepče	0	2	2	0	3	13	0	0	0	0	3	6
UKUPNO	15	37	30	57	76	181	15	3	1	38	52	76
F BiH po korisniku	410,30	299,52	225,67	176,43	131,3	73,85	418,68	293,08	209,34	121,41	92,11	71,18
ZDK po korisniku	175,85	128,37	96,72	75,61	56,27	31,65	167,47	117,23	83,74	48,57	36,84	28,47
UKUPNO	586,15	427,89	322,39	252,04	187,57	105,5	586,15	410,31	293,08	169,98	128,95	99,65

Kada su u pitanju porodične invalidnine iznosi naknada se utvrđuju prema broju članova, i to na sljedeći način:

- za jednog člana porodice	252,04 KM (od F BiH 180,03 od ZDK 72,01 KM)
- za 2 člana porodice	322,39 KM (od F BiH 230,28 od ZDK 92,11 KM)
- za 3 člana porodice	351,69 KM (od F BiH 251,21 od ZDK 100,48 KM)
- za 4 člana porodice i više	381,00 KM (od F BiH 272,14 od ZDK 108,86 KM)

U 2013. godini na području Zeničko-dobojskog kantona evidentirano je 910 korisnika civilnih žrtava rata koji su ukupno ostvarivali 1.095 prava. Detaljne podatke o broju korisnika i broju ostvarenih prava civilnih žrtava rata u 2013. i 2012. godini dajemo u tabeli br.7. Kada navedene podatke uporedimo vidljivo je da se u 2013. godini broj korisnika smanjio za 14 korisnika i za 15 prava civilnih žrtava rata.

Za zaštitu civilnih žrtava rata odnosno osiguranje primjene prava korisnika za izvještajni period ukupno je utrošeno 3.238.606,80 KM, i to 30% iz Budžeta kantona u iznosu od 945.733,61 KM i 70% iz Budžeta Federacije BiH u iznosu od 2.292.873,19 KM. Iako je smanjen broj korisnika i ostvarenih prava, zbog povećanja iznosa naknada navedenih prava, utrošeno je više sredstva za 5,99% u odnosu na 2012. godinu, kada je iz Federalnog budžeta utrošeno 2.139.698 KM a iz budžeta Zeničko-dobojskog kantona 915.608 KM.

Također, u tabeli br.8 ove Informacije dajemo i detaljne pokazatelje o naknadama civilnih žrtava rata koja su mjesečno isplaćivana po općinama za period januar-decembar 2013.godine.

Shodno Uputstvu o načinu priznavanja prava na zdravstveno osiguranje i ostvarivanje osnovne zdravstvene zaštite određenih kategorija lica, koja nisu zdravstveno osigurana po drugom osnovu, broj: 09-37-15175/10 od 24.05.2010.godine, civilne žrtave rata i članovi njihovih porodice ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu. Prvostepeni organi za provođenje postupka priznavanja ovog prava su općinska služba nadležna za pitanja socijalne zaštite ili centri za socijalni rad. Prema podacima prvostepenih organa pravo na zdravstveno osiguranje u oktobru 2013. godini ostvarivalo je 155 civilnih žrtava rata.

Pravo na pomoć u obezbjeđenju troškova liječenja i pravo na pomoć u nabavci ortopedskih pomagala civilne žrtve rata ostvaruju pod uvjetima i na način utvrđen propisima iz oblasti zdravstvene zaštite. To jeste, na osnovu Odluke o o obimu prava na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, zubno-protetske pomoći i zubnoprotskih nadomjestaka i endoproteza („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, br: 4/05 i 13/08) po preporuci nadležnog ljekara lica sa invaliditetom mogu ostvariti pravo na ortopedsko ili drugo pomagalo. U slučaju kada je nastala socijalna potreba za obezbjeđenjem dodatnih troškova liječenja ili nabavki ortopedskog pomagala civilnim žrtvama rata su odobravane jednokratne ili socijalno-intervenirajuće novčane pomoći iz sredstava socijalne zaštite, u skladu sa Kantonalnim zakonom. Na isti način, civilnim žrtvama rata dodjeljivane su socijalno-intervenirajuće pomoći na ime stambenog zbrinjavanja, poboljšanja uslova stanovanja ili adaptacije prostorija i drugim stanjima socijalne potrebe.

Pregled broja korisnika i prava civilnih žrtava rata koja su korisnici ostvarivali u 2012. i 2013. godini

Tabela br. 7

Pregled broja ostvarenih prava civilnih žrtava rata														
OPĆINA	Broj korisnika		Lična invalidnina		Mjesečno lično primanje		Dodatak za njegu i pomoć		Ortopedski dodatak		Porodična invalidnina		Ukupan broj ostvarenih prava	
	2013. god	2012. god	2013. god	2012. god	2013. god	2012. god	2013. god	2012. god	2013. god	2012. god	2013. god	2012. god	2013. god	2012. god
Breza	44	46	15	16	0	0	1	1	9	10	29	29	54	56
Doboj jug	41	42	17	18	3	3	3	3	7	8	21	21	51	53
Kakanj	19	19	10	10	4	4	0	0	3	2	5	5	22	21
Maglaj	158	160	61	61	2	2	4	4	25	24	95	97	187	188
Olovo	49	49	28	29	0	0	0	0	11	12	21	20	60	61
Tešanj	149	151	79	81	2	2	3	3	38	39	68	68	190	193
Usora	14	14	4	4	0	0	1	1	2	2	10	10	17	17
Vareš	42	44	11	12	13	12	0	0	2	2	18	20	44	46
Visoko	118	120	40	42	10	9	3	3	17	17	68	69	138	140
Zavidovići	133	135	67	67	3	3	3	3	13	13	63	65	149	151
Zenica	102	103	44	45	11	11	1	1	30	30	47	47	133	134
Žepče	41	41	20	20	6	6	0	0	9	9	15	15	50	50
UKUPNO	910	924	396	405	54	52	19	19	166	168	460	466	1.095	1.110

Pregled mjesečnih isplata, po općinama, u korist korisnika prava civilnih žrtava rata, za period: januar-decembar 2013. godine

Tabela br.8

Redni broj	CIVILNE ŽRTVE RATA		OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA 2013												UKUPNO
			Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidov ići	Zenica	Žepče	
1	Januar	F BiH	8.549,41	12.577,08	3.956,07	30.710,46	8.840,76	28.950,64	3.460,23	10.167,28	26.247,41	24.591,50	23.002,53	8.458,92	189.512,29 KM
		ZDK	3.475,08	5.168,65	1.672,95	12.565,54	3.736,46	11.907,70	1.402,86	4.239,68	10.760,57	10.147,04	9.525,24	3.508,14	78.109,91 KM
2	Februar	F BiH	8.549,41	10.288,64	3.956,07	30.709,42	9.291,82	28.950,64	3.460,23	10.167,28	26.247,41	24.591,56	23.002,53	8.458,92	187.673,93 KM
		ZDK	3.475,08	4.253,23	1.672,95	12.565,72	3.846,35	11.907,70	1.402,86	4.239,68	10.760,57	10.146,98	9.525,24	3.508,14	77.304,50 KM
3	Mart	F BiH	8.549,41	10.288,64	3.956,07	30.411,54	9.066,28	28.434,38	3.460,23	10.167,28	26.071,08	24.415,23	23.002,53	8.458,92	186.281,59 KM
		ZDK	3.475,08	4.253,23	1.672,95	12.444,51	3.756,14	11.694,87	1.402,86	4.239,68	10.690,04	10.076,45	9.525,24	3.508,14	76.739,19 KM
4	April	F BiH	8.549,41	10.288,64	3.956,07	32.382,41	9.066,28	28.434,38	3.460,23	10.167,28	25.894,75	24.415,23	23.002,53	8.458,92	188.076,13 KM
		ZDK	3.475,08	4.253,23	1.672,95	13.237,80	3.756,14	11.694,87	1.402,86	4.239,68	10.619,51	10.076,45	9.525,24	3.508,14	77.461,95 KM
5	Maj	F BiH	8.549,41	9.948,69	3.956,07	30.792,03	9.066,29	28.032,51	3.460,23	10.094,95	25.894,75	24.415,23	23.002,53	8.458,92	185.671,61 KM
		ZDK	3.475,08	4.110,93	1.672,95	12.597,97	3.756,15	11.534,12	1.402,86	4.208,69	10.619,51	10.076,45	9.525,24	3.508,14	76.488,09 KM
6	Juni	F BiH	8.549,41	9.948,69	3.956,07	31.154,99	9.066,29	28.914,16	3.460,23	9.918,62	27.629,35	24.415,23	23.002,53	8.458,92	188.474,49 KM
		ZDK	3.475,08	4.110,93	1.672,95	12.743,16	3.756,15	11.886,77	1.402,86	4.138,16	11.359,27	10.076,45	9.525,24	3.508,14	77.655,16 KM
7	Juli	F BiH	8.549,41	9.948,69	3.956,07	31.858,17	9.066,29	28.737,83	3.460,23	9.918,62	26.247,41	24.415,23	23.178,86	8.458,92	187.795,73 KM
		ZDK	3.475,08	4.110,93	1.672,95	13.024,42	3.756,15	11.816,24	1.402,86	4.138,16	10.772,05	10.076,45	9.595,77	3.508,14	77.349,20 KM
8	Avgust	F BiH	9.985,29	11.494,43	5.720,30	36.404,41	10.154,61	33.997,93	3.995,24	11.584,76	30.623,55	28.476,30	26.941,97	9.859,01	219.237,80 KM
		F BiH	4.058,42	4.926,10	2.720,54	14.561,75	4.223,30	14.003,56	1.712,22	4.832,56	12.568,48	11.808,01	11.154,82	4.117,87	90.687,63 KM
9	Septembar	F BiH	8.729,10	9.890,33	4.244,61	31.626,76	8.835,76	29.144,39	3.475,96	10.126,87	26.737,18	24.928,02	23.576,53	8.625,82	189.941,33 KM
		ZDK	3.547,89	4.212,41	1.819,10	12.938,02	3.658,10	12.009,08	1.489,73	4.225,09	11.118,11	10.288,08	9.760,05	3.592,43	78.658,09 KM
10	Oktobar	F BiH	8.729,10	9.982,16	4.244,61	31.396,48	8.835,76	29.159,21	3.533,24	10.126,87	26.737,18	24.928,02	23.534,20	8.625,82	189.832,65 KM
		ZDK	3.547,89	4.120,58	1.819,10	12.845,91	3.658,10	12.015,01	1.432,45	4.225,09	11.059,23	10.288,08	9.745,81	3.592,43	78.349,68 KM
11	Novembar	F BiH	8.729,10	9.982,16	4.113,32	31.036,42	8.835,76	28.918,73	3.533,24	9.856,82	26.737,18	24.697,74	23.556,46	8.625,82	188.622,75 KM
		ZDK	3.547,89	4.120,58	1.762,83	12.701,89	3.658,10	11.912,36	1.432,45	4.117,07	11.059,23	10.195,98	9.752,83	3.592,43	77.853,64 KM
12	Decembar	F BiH	8.729,10	10.335,02	4.113,32	32.296,62	8.835,76	29.278,78	3.533,24	11.087,72	26.663,31	24.697,74	23.556,46	8.625,82	191.752,89 KM
		ZDK	3.547,89	4.271,80	1.762,83	13.205,97	3.658,10	12.056,38	1.432,45	4.644,62	10.703,18	10.195,98	9.752,83	3.592,43	78.824,46 KM
UKUPNO		F BiH	104.747,56	124.973,15	50.128,65	380.779,71	108.961,66	350.953,58	42.292,53	123.384,35	321.730,56	298.987,03	282.359,66	103.574,73	2.292.873,19 KM
		ZDK	42.575,54	51.912,60	21.595,05	155.432,66	45.219,24	144.438,66	17.319,32	51.488,16	132.089,75	123.452,40	116.913,55	43.044,57	945.481,50 KM

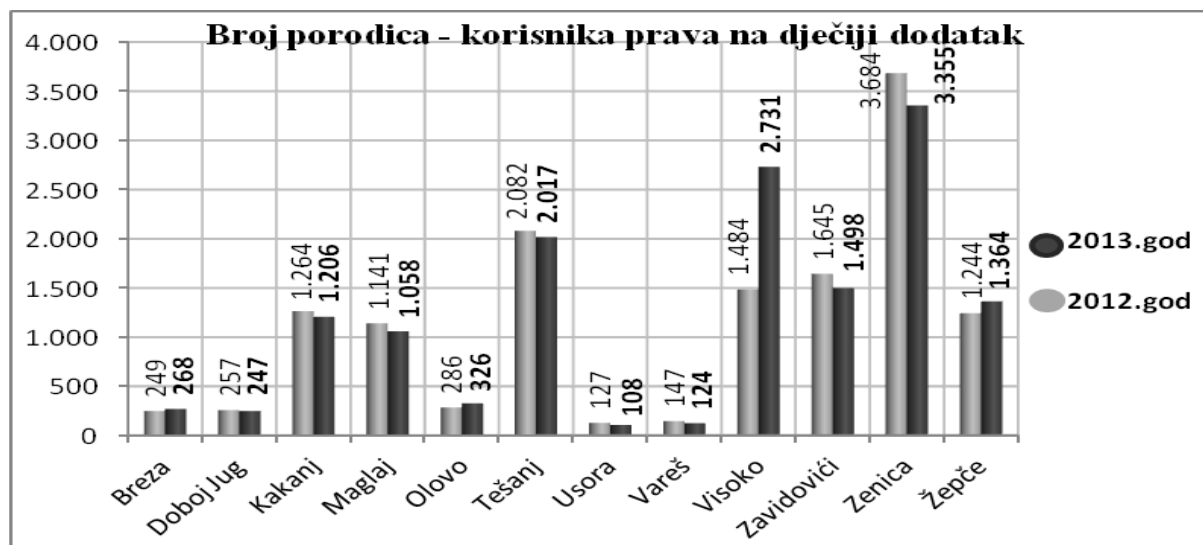
V OBLAST ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

Zaštita porodice sa djecom, u smislu Kantonalnog zakona, je obezbjeđenje porodice kroz materijalna i druga davanja i pružanja usluga, radi pomaganja u podizanju, odgoju i zbrinjavanju djece kao i njihovom osposobljavanju za samostalan život i rad sa ciljem ostvarivanja najboljeg interesa djeteta. Osnovna prava porodice sa djecom propisana su Kantonalnim zakonom a finansiraju se iz kantonalnog Budžeta i općinskih budžeta. U ovom dijelu Informacije bit će predočeni pokazatelji i dostignuto stanje ostvarenih prava porodice sa djecom koja se finansiraju iz kantonalnog Budžeta, a to su:

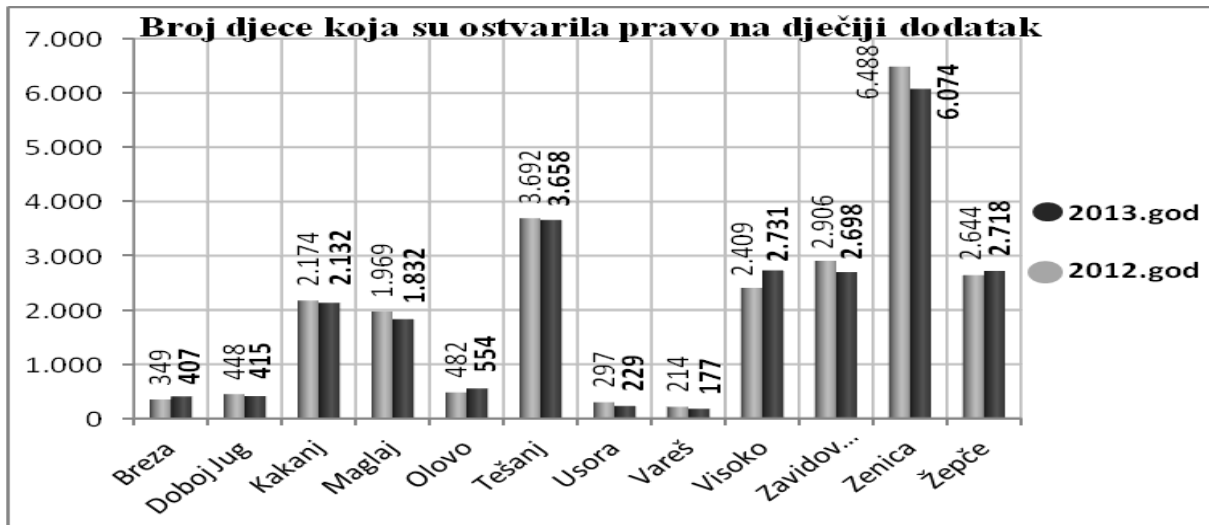
- dodatak na djecu;
- naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta;
- novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene majke koja nije u radnom odnosu;
- jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta;
- pomoć u prehrani djeteta do šest mjeseci i dodatna ishrana za majke – dojilje.

Dodatak na djecu

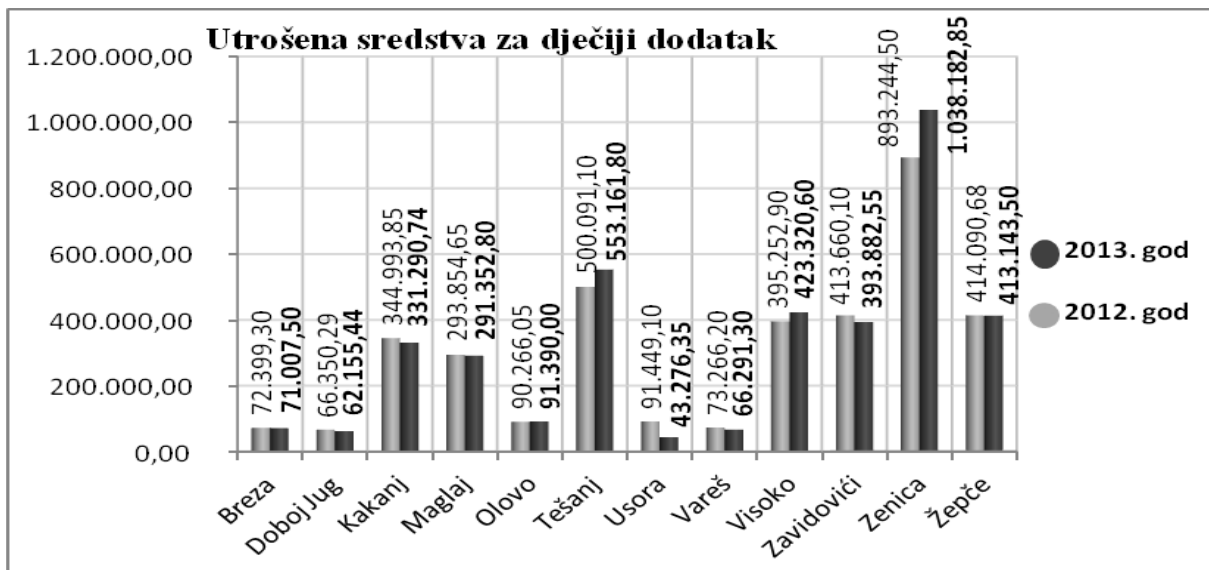
Pravo na dječiji dodatak pripada porodici sa djecom koja se neposredno brine o djetetu, a čiji mjesečni prihodi po članu domaćinstva ne prelaze 108 KM, odnosno 15% od prosječne plaće Kantona iz predhodne godine, koja je za 2012. godinu iznosila 720,00 KM. Ovaj cenzus se ne odnosi na ostvarivanje ovog prava za porodicu koja se brine o djetetu bez oba ili jednog roditelja, porodicu koja ima dijete ometeno u fizičkom ili psihičkom razvoju i porodicu u kojoj dijete ili jedan od roditelja imaju najmanje 60% oštećenje organizma, jer pravo mogu ostvariti bez obzira na prihodovne i imovinske uslove. Dječiji dodatak porodica ostvaruje po svakom djetetu koje je uzrasta do 15. godina i dalje sve dok se nalazi na redovnom školovanju, a najdalje do navršanih 26. godina života. Porodici koja ispunjava prihodovne i imovinske uslove, kako je to propisano Kantonalnim zakonom, iznos dječijeg dodatka pripada u iznosu od 2% od prosječne plaće Kantona, a porodici kojoj se ne utvrđuju prihodovni i imovinski uslovi pripada iznos dječijeg dodatka od 3% od prosječne plaće Kantona. Zbog nedovoljnog iznosa sredstava na poziciji za dječiji dodatak u Budžetu kantona u skladu sa već navedenim Uputstvom, naknada za dječiji dodatak isplaćivana je u umanjenom iznosu za oko 22%, odnosno, dječiji dodatak je isplaćivan u iznosu od 11,75 KM za 18.251 dijete iz prve kategorije, a u iznosu od 17,70 KM za 5.374 djece iz druge kategorije.

U navedenom dijagramu predočeni su podaci o broju djece za koju je ostvarena naknada za dodatka na djecu, a u narednom dijagramu su dati iznosi utrošenih sredstva tokom 2013. i 2012. godine, koji su razvrstani po općinama Kantona.

Dakle, prema navedenim podacima u 2013. godine pravo na dječiji dodatak ukupno je ostvarivalo 14.302 porodica/ korisnika za 23.625 djece, te su iz kantonalnog Budžeta utrošena sredstva u iznosu 3.774.455,43 KM. Isto pravo u 2012. godine ostvarivalo je 13.610 porodica/korisnika za 24.072 djece, dok je iz kantonalnog budžeta izdvojeno 3.656.919 KM.

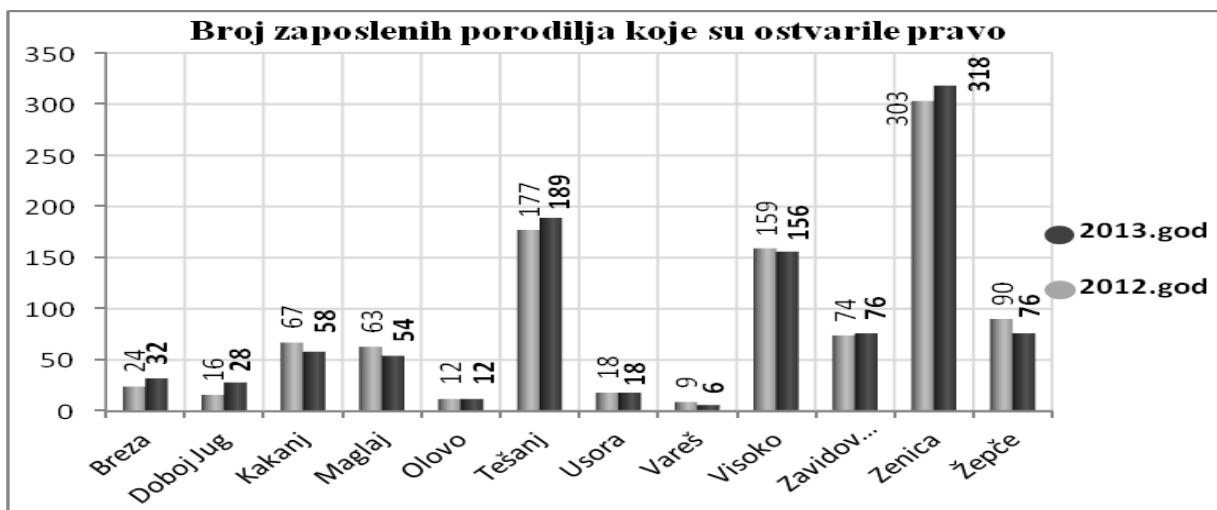
Detaljniji pregled podataka za pravo na dječiji dodatak u 2013. godini prikazan je i u tabeli br. 7., uporedno sa drugim pravima u odbasti zaštite porodice sa djecom.

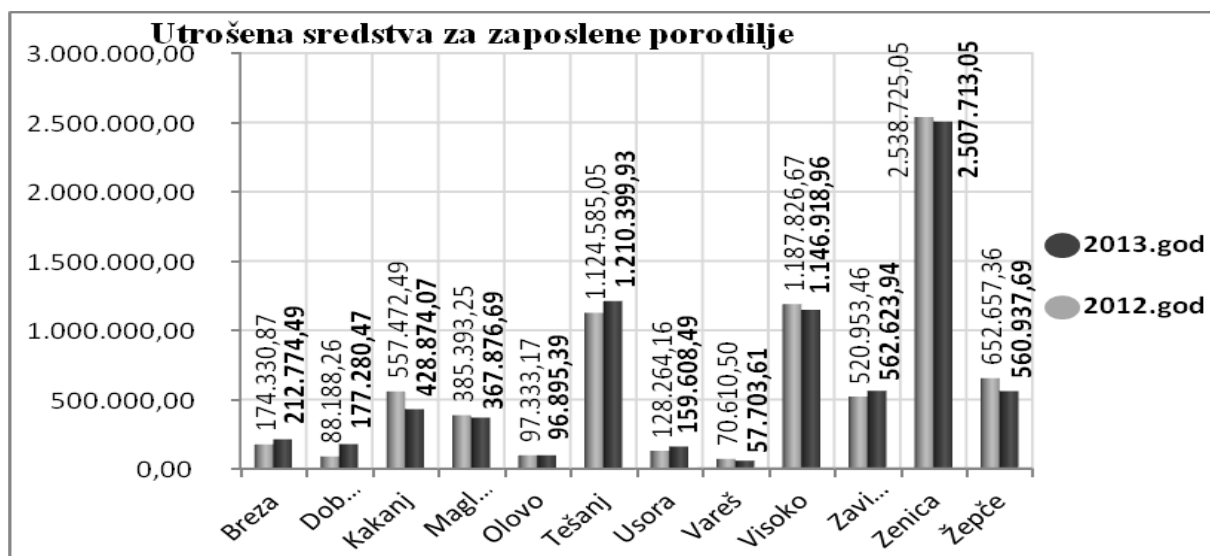
Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odustvuje sa posla za vrijeme trudnoće, porođaja i njege djeteta

Zaposlene porodilje na području Zeničko-dobojskog kantona za vrijeme porodiljskog odsustva ostvaruju pravo na naknadu plaće u iznosu od 80% prosječne plaće koju je korisnica prava ostavariila u periodu od 6 mjeseci prije početka korištenja odsustva zbog porođaja, s tim da takva naknada ne može biti manja od 200,00 KM niti veća od prosječne i posljednje objavljene neto plaće Kantona, koja je u decembru objavljena za oktobar i iznosila je 736 KM. Zbog nedovoljnog iznosa sredstava na ovoj poziciji u Budžetu kantona, naknada plaće i u 2013. godini je isplaćivana u umanjenom iznosu za 10 % što je propisano navedenim Uputstvom. Pored toga, naglašavamo da i poslodavac shodno mogućnostima može isplatiti sredstava do punog iznosa plate zaposlenice koja je na porodiljskom bolovanju, jer ovakva mogućnost Zakonom o radu nije zabranjena i u praksi se provodi.

U 2013. godini pravo na naknadu je ostvarilo 1.023 zaposlene porodilje i za finansiranje naknada iz budžeta Kantona utrošeno je 7.489.606,78 KM, dok je u 2012. godini pravo ostvarivalo 1.012 zaposlenih porodilja i utrošena sredstva u iznosu 7.526.340,29 KM. To znači da je u 2013.godini pravo ostvarilo više za 11 porodilja i utrošeno je manje sredstava za 0.49%, a na što je uticala prosječna plaća porodilja.

U narednim dijagramima su dati detaljni podaci o broju ostvarenih prava i utrošenih sredstava tokom 2013. i 2012. godine, koji su razvrstani po općinama Kantona. Uvidom u prikazane podatke vidljivo je da je u 2013. godini ovo pravo ostvarilo manji broj porodilja u općinama: Kakanj, Maglaj, Vareš, Visoko i Žepče dok je u svim drugim općinama Kantona evidentan povećan broj porodilja koje su ostvarivale ovu naknadu. Detaljniji podaci za 2013. godinu su dati i u tabeli br. 9.

Obzirom da su za finansiranje svih prava iz socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom iz budžeta Kantona utrošena sredstva u iznosu od 21.304.695 KM možemo konstatovati da se više od 1/3 ovih sredstava izdvaja samo za isplatu ovih naknada.

Upoređivanjem regulisane zaštite zaposlenih porodilja u Zeničko-dobojskom kantonu sa drugim kantonima Federacije BiH, možemo konstatovati da je ovo pravo na jedan od boljih načina riješeno u našem Kantonu, na što ukazuju i istraživanja nevladinog sektora. Naime, pitanje porodiljskih naknada u Federaciji BiH je različito regulisano od kantona do kantona te se iznosi naknada kreću od 50 % do 90 % od prosječne plaće kantona ili plate radnice, odnosno porodilje. U cilju ujednačavanja prava porodilja Federalno Ministarstvo za rad i socijalnu politiku uputilo je u proceduru radni materijal Zakona o zaštiti porodice sa djecom. U ovom materijalu predloženo je da se naknada zaposlenim porodiljama isplaćuje u visini od 80% prosječne plaće Federacije BiH, a ostatak do punog iznosa plate koju je korisnica ostvarila prije stupanja na porodiljsko odsustvo isplaćuje poslodavac. Ovo Ministarstvo je dalo mišljenje na predloženi tekst Zakona i, pored ostalog, dalo primjedbu da se navedeno pravo iz ovog zakona izmjesti u Zakon o zdravstvenom osiguranju, obzirom da se radi o ženama-majkama koje se nalaze na u radnom odnosu, odnosno pravu iz radnog odnosa, za koje je poslodavac uplaćivao doprinose i prije porođaja. Na ovaj nači se ostvaruje i finansira pravo zaposlenih majki - porodilja u zemljama regiona (Republika Hrvatska, Republika Srbija, pa i u BiH u Distriktu Brčko). Od posebne je važnosti da se izvrši povrat nadležnosti na instituciju Zavoda za zdravstveno osiguranje, jer bi se omogućio veći stepen poštivanja integriteta i potreba žene-majke u radnom odnosu tokom opravdanog odsustvovanja sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta;

Pored nevedenog, sa ciljem zaštite porodilja i podsticaja nataliteta porodiljama su odobravane jednokratne novčane pomoći iz općinskih budžeta, i to u općinama:

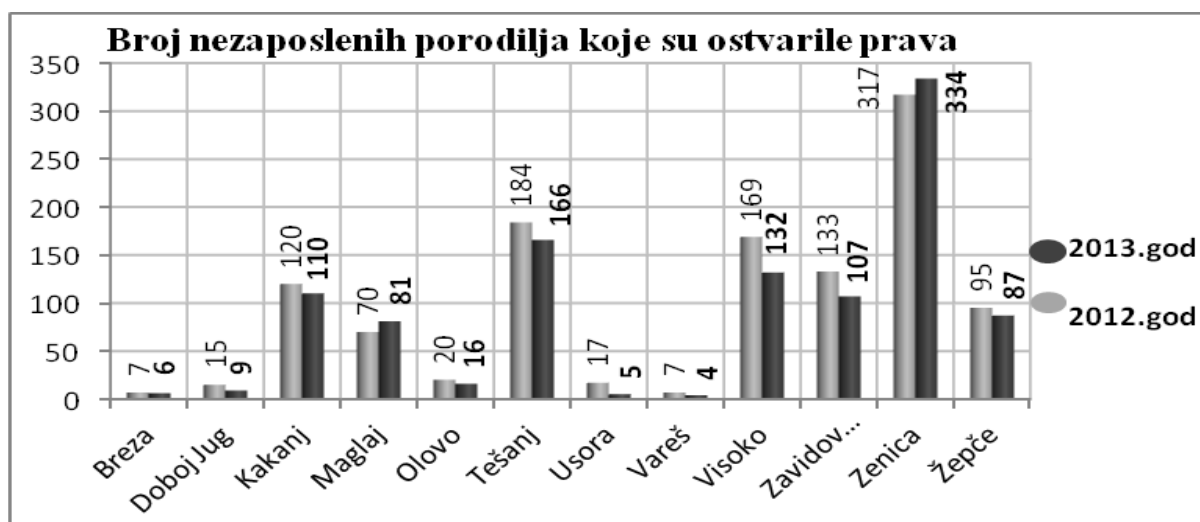
- Doboj Jug, gdje sve porodilje mogu ostvariti jednokratnu pomoć: za prvo ili drugo novorođeno dijete u iznosu 100,00 KM, za treće novorođeno dijete u iznosu 400,00 KM, te za četvrto i naredno novorođeno dijete u iznosu 500,00 KM,
- Tešanj, gdje sve porodilje koje po redosljedju rođenja rode treće, četvrto i više djece, imaju pravo na jednokratnu pomoć u iznosu od 300 KM.
- Kakanj, gdje sve porodilje po rođenju djeteta mogu ostvariti jednokratnu pomoć u iznosu od 150 do 200 KM.

Zaštita nezaposlenih porodilja

Prema Kantonalnom zakonu nezaposlene porodilje mogu ostvariti pravo na novčanu pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja pod uslovima da imaju prijavljeno prebivalište, odnosno boravište na području Kantona, i da mjesečni prihodi domaćinstva, ostvareni u periodu od šest mjeseci koja prethode mjesecu u kome je podnesen zahtjev za ostvarivanje prava na novčanu pomoć, ne prelazi iznos od 50 % od prosječne plaće Kantona odnosno iznos 360,00 KM. Pod istim uslovima nezaposlene porodilje mogu ostvariti tri prava, i to:

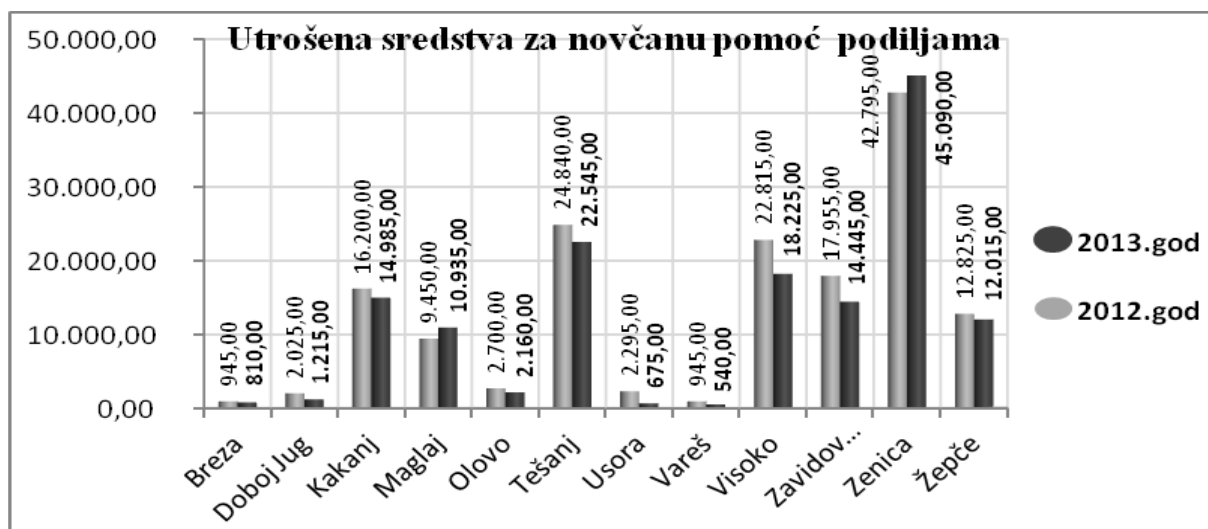
- novčanu pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja;
- jednokratnu pomoć za opremu novorođenog djeteta i
- pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatnu ishranu za majke-dojilje.

U toku 2013. godine putem centara za socijalni rad i općinskih službi nadležnih za oblast socijalne zaštite navedena prava ostvarivalo je 1.057 porodilja, dok su u 2012. godini ista prava ostvarile 1.154 nezaposlene porodilje. U narednom dijagramu su dati razvrstani podaci po općinama Kantona, o broju nezaposlenih porodilja u 2013. i 2012. godini koje su ostvarivale navedena prava.

Za finansiranje navedena tri prava tokom 2013. godine ukupno je utrošeno 554.625,95 KM, dok je u 2012. godini bilo utrošeno 606.133,79 KM. S obzirom na ograničena budžetska sredstva i varijabilan broj korisnika koji ostvaruju prava, prema Uputstvu ovog Ministarstva tokom 2013. godine isplaćivani su umanjeni iznosi naknada kako bi bila osigurana redovna isplata naknada, što detaljnije obrađujemo u nastavku Informacije.

Samo za novčanu pomoć nezaposlenim porodiljama iz budžeta Kantona u 2013. godini utrošeno je 143.640 KM, što je manje za 7,8% u odnosu na 2012. godinu kada je bilo utrošeno 155.790 KM. Iznos naknade za ovo pravo je isplaćivan prema Uputstvu, u umanjenom iznosu za 10 %, tako daje novčana pomoć isplaćivana jednokratno po svakom novorođenčetu u iznosu od 135 KM. Utrošak sredstava za novčanu pomoć nezaposlenim porodiljama razvrstan je po općinama Kantona za 2013. i 2012. godinu i pregledno dat u narednom dijagramu.

Pravo na jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta u skladu sa Kantonalnim zakonom ostvaruje se u iznosu od 15% od prosječne plaće Kantona. U skladu sa Uputstvom iznos naknade je isplaćivan umanjeno za 19,81% tako da su nezaposlene porodilje ostvarivale pomoć u iznosu od 86,60 KM. Za finansiranje ovog prava iz budžeta Kantona u 2013. godini utrošeno je 92.142 KM, dok je u 2012. godini bilo doznačeno 100.865,57 KM. U gornjem dijagramu dat je broj korisnika prava, dok je iznos ukupno utrošenih sredstava razvrstan po općinama Kantona za 2013. godinu dati u tabeli br. 9.

Pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci ostvaruje se u šest mjesečnih rata tako što se iznos pomoći određuje u visini od 10% od prosječne plaće Kantona. Međutim, kako je iznos sredstava na ovoj poziciji u Budžetu kantona bio nedovoljan, u skladu sa Uputstvom pomoć u prehrani djeteta isplaćivana je u umanjenom iznosu za oko 32.15 %, odnosno u iznosu od 48,85 KM. Tokom 2013. godini za ove pomoći je utrošeno 318.843,95 KM, dok je u 2012. godini bilo utrošeno 349.478,22 KM. U predhodnom dijagramu dat je broj korisnika prava, dok su iznosi utrošenih sredstava po općinama Kantona u 2013. godinu dati u tabeli br. 9.

Već smo u obradi za zaposlene porodilje naveli da su svim porodiljama odobravane jednokratne novčane pomoći sa ciljem zaštite porodilja i podsticaja nataliteta, u općinama: Kakanj, Tešanj, Doboj Jug. Prema dostupnim informacijama, u drugim općinama nije provođenja dodatna zaštita za nezaposlene porodilje.

Imajući u vidu ovako regulisanu zaštitu nezaposlenih porodilja, možemo konstatovati da se nezaposlene porodilje nalaze u dosta nepovoljnijem položaju u odnosu na zaposlene porodilje, te da bi u narednom periodu trebalo obezbijediti više sredstava i iznaći bolja zakonska rješenja za ove porodilje. U navedenom dostavljenom radnom materijalu Zakona o zaštiti porodice sa djecom predloženo je da nezaposlene porodilje ostvaruju novčanu pomoć 12 mjeseci u visini 30% prosječne plaće Federacije BiH. I u ovom dijelu Ministarstvo je dalo mišljenje na predloženi tekst Zakona te, pored ostalog, dalo primjedbu da se pravo na dječiji dodatak i prava nezaposlenih porodilja u potpunosti finansira iz budžeta Federacije. Na ovaj način bi se obezbijedila dostupnost i ujednačenost ovih prava u cijeloj Federaciji, dok bi predloženim modelom finansiranja 50% iz sredstava u budžetu Federacije a drugi dio 50% sredstava iz budžeta kantona doveo u neravnotežan položaj korisnike prava u Federacije BiH.

Pregled korisnika prava porodice sa djecom i utrošenih sredstava posmatrano po vrsti prava i po općinama Kantona

Tabela br. 9.

Redni broj	OSNOVNA PRAVA PORODICE SA DJECOM	OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA													
		Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO	
1	Broj korisnika prava na dječiji dodatak	broj	268	247	1.206	1.058	326	2.017	108	124	2.731	1.498	3.355	1.364	14.302
		KM	71.007,50	62.155,44	331.290,74	291.352,80	91.390,00	553.161,80	43.276,35	66.291,30	423.320,60	393.882,55	1.038.182,85	413.143,50	3.778.455,43
2	Broj djece koja ostvaruju dječiji dodatak	broj	407	415	2.132	1.832	554	3.658	229	177	2.731	2.698	6.074	2.718	23.625
		KM	71.007,50	62.155,44	331.290,74	291.352,80	91.390,00	553.161,80	43.276,35	66.291,30	423.320,60	393.882,55	1.038.182,85	413.143,50	3.778.455,43
3	Novčana naknada plaće za zaposlene porodilje	broj	32	28	58	54	12	189	18	6	156	76	318	76	1.023
		KM	212.774,49	177.280,47	428.874,07	367.876,69	96.895,39	1.210.399,93	159.608,49	57.703,61	1.146.918,96	562.623,94	2.507.713,05	560.937,69	7.489.606,78
4	Novčana naknada plaće za nezaposlene porodilje	broj	6	9	110	81	16	166	5	4	132	107	334	87	1.057
		KM	810,00	1.215,00	14.985,00	10.935,00	2.160,00	22.545,00	675,00	540,00	18.225,00	14.445,00	45.090,00	12.015,00	143.640,00
5	Jednokratna pomoć za opremu djeteta	broj	6	9	110	81	16	166	5	4	132	107	334	87	1.057
		KM	519,60	779,40	9.612,60	7.014,60	1.385,60	14.462,20	433,00	346,40	11.691,00	9.266,20	28.924,40	7.707,00	92.142,00
6	Pomoć za prehranu djeteta do 6 mjeseci uzrasta	broj	6	9	110	81	16	166	5	4	132	107	334	87	1.057
		KM	1.221,25	3.126,40	33.853,05	24.229,60	4.494,20	50.901,70	2.149,40	1.416,65	36.881,75	33.511,10	99.116,65	27.942,20	318.843,95
UKUPNO		broj	725	717	3.726	3.187	940	6.362	370	319	6.014	4.593	10.749	4.419	27.819
		KM	357.340,34	306.712,15	1.149.906,20	992.761,49	287.715,19	2.404.632,43	249.418,59	192.589,26	2.060.357,91	1.407.611,34	4.757.209,80	1.434.888,89	15.601.143,59

VI OSTALI OBLICI SOCIJALNE ZAŠTITE I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

Kantonalnim zakonom propisana su i druga osnovna prava iz socijalne zaštite, i to: usluge socijalnog i drugog stručnog rada, kućna njega i pomoć u kući, vršenje starateljstva i nadzor. U oblasti zaštite porodice sa djecom predviđena su prava: posebni psihosocijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i trudnica, smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja i osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja. Navedena prava se finansiraju iz budžeta općina.

Od pobrojanih ostalih oblika zaštite porodice sa djecom ističemo da je u općini Kakanj uspostavljeno pravo na osiguranje jednog obroka djeci za vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja, za djecu koja žive u porodicama gdje je neko od članova lice sa invaliditetom. U općini Žepče učenici iz socijalno ugroženih porodica koji pohađaju srednju školu ostvaruju pomoć za mjesečnu autobusku kartu. U općini Zenica pomoć u školskom priboru ostvarilo je 396 djece korisnika prava na stalnu novčanu pomoć i djeca smještena u drugu porodicu. U općini Tešanj sa ciljem poboljšanja uslova za učenike srednjih škola koji ostvaruju najmanje dobar uspjeh i primjerno vladanje na nastavi, a potiču iz porodica korisnika stalne novčane pomoći, samohranih roditelja bez prihoda, djeca sa invaliditetom, djeca iz višečlanih porodica je deset mjeseci za 45 korisnika isplaćivala naknadu u iznosu od 50 KM.

Dodatni oblici zaštite koji se finansiraju ili sufinansiraju iz Budžeta kantona su: zdravstveno osiguranje, sufinansiranje rada javnih-humanitarnih kuhinja, unapređenja brige o djeci i starim licima, prevencija nasilja i zaštita žrtava nasilja u porodici te nadzor nad stručnim radom i utroškom sredstava, što obrađujemo u nastavku.

U skladu sa Kantonalnim zakonom i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 70/08, 48/11) određene kategorije korisnika imaju pravo na zdravstveno osiguranje ukoliko nisu zdravstveno osigurani po drugom osnovu, i to korisnici:

- prava na stalnu novčanu pomoć;
- lica starija od 65 godina muškarci, odnosno 60 godina žene;
- civilne žrtve rata;
- djeca od rođenja do polaska u osnovnu školu, a nisu zdravstveno osigurana kao članovi porodice osiguranika;
- osobe smještene u ustanove socijalne zaštite;
- nezaposlena samohrana majka-porodilja za vrijeme trudnoće, porođaja i do uzrasta djeteta do godinu dana;
- lica sa invaliditetom i lica ometena u psihičkom ili fizičkom razvoju i
- djeca smještena u drugu porodicu.

U toku izvještajnog perioda putem centara za socijalni rad i općinskih službi za društvene djelatnosti ovo pravo u oktobru 2013. godine je ostvarivalo 2.839 korisnika, a za finansiranje zdravstvenog osiguranja u 2013. godini, a shodno Budžetu ovog Ministarstva, odobrena su sredstva u iznosu od 36.000 KM.

Rad javnih kuhinja i pomoć u naturi pokazao kao izuzetno opravdan i efikasan za prevenciju stanja za lica u stanju socijalne potrebe. Od posebnog je značaja za najsiromašnije građane Kantona, jer se na ovaj način pomaže u osiguravanju hrane i spravljanju obroka javnih kuhinja. Stoga na prijedlog Ministarstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona u

kontinuitetu odobrava sredstava za rad javnih-humanitarnih kuhinja na području Zeničko-dobojskog kantona. I ove godine Vlada Zeničko-dobojskog kantona je donijela odluke o odobravanju sredstava u ukupnom iznosu od 200.000,00KM. Sredstva su isplaćivana u četiri jednake tranše za I, II, III i IV kvartal u iznosima kako slijedi:

1. MDD Merhamet Zenica (ispostave Kakanj i Breza)	15.000,00 KM
2. MDD Merhamet Maglaj (ispostava Zavidovići)	10.000,00 KM
3. Caritas zeničkih župa	6.250,00 KM
4. Pučka kuhinja Vareš	6.250,00 KM
5. Narodna kuhinja Zenica	12.500,00 KM

Prema podacima sa kojima raspoložemo na osnovu izvještaja javnih-humanitarnih kuhinja na području Zeničko-dobojskog kantona dnevno se priprema cca 3.5000 obroka, što znači da postoji realna potreba i društvena opravdanost za osiguranjem pomoći u snošenju dijela troškova rada navedenih kuhinja.

Nastavljena je implementacija projekta Sigurne kuće sa ciljem prevencije nasilja i zaštite žrtava nasilja u porodici kao rezultat saradnje Ministarstva, osam općina Kantona i udruženja Medica Zenica. Prema potpisanom Protokolu obaveza Zeničko-dobojskog kantona, odnosno Ministarstva je da obezbijedi 30% potrebnih sredstava za finansiranje projekta iz Budžeta kantona, općina 30% i UG Medica 40%. Za sufinansiranje rada „Sigurne kuće“ iz Budžeta kantona u 2013. godini izdvojeno je 54.720,00 KM, za pružene usluge smještaja u „Sigurnu kuću“ za 84 korisnika, i to 31 žene i 53 djece, odnosno 26 ženske a 27 muške djece., te obavljeno 378 terapijska tretmana. Napominjemo, da je početkom 2013. godine donešen je novi Zakon o zaštiti od nasilja u porodici (“Službene novine FBiH, broj: 20/13) kojim je propisano da Vlade kantona donosu dvogodišnji program mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje kantona. Stoga je na prijedlog ovog Ministarstva Vlada Zeničko-dobojskog kantona donijela Odluku broj: 02-35-18038/13 od 21.08.2013.godine, o uspostavljanju Koordinacionog tijela za izradu i praćenju provođenja Programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje Zeničko-dobojskog kantona.

Za potrebe i intervencije socijalno zaštitnog karaktera u oblastima iz nadležnosti i odgovornosti Ministarstva, kao što su: iznenadni događaji i prateće situacije, odziv humanitarnim akcijama, inicijativama i pozivima, jednokratne pomoći u funkciji doprinosa Kantona u stambenom zbrinjavanju socijalnih slučajeva kao i u funkciji liječenja i osiguranja pomoći u slučajevima socijalnih potreba pojedinaca uzrokovanih drugim okolnostima, pružana je podrška od strane Ministarstva i Vlade u granicama raspoloživih budžetskih mogućnosti, a u skladu sa poglavljem VII tačka 7. Programa utroška sredstava planiranih Budžetom Zeničko-dobojskog kantona za 2013. godinu, broj: 02-14-4034-1/13 od 14.02.2013. godine.

U 2013. godini za ove svrhe od strane Ministarstva i Vlade kantona donešeno je 185 zaključaka u odnosu na 186 (101 M/ 85 Ž) podnosioca zahtjeva za novčanom pomoći intervenirajućeg karaktera, odnosno predstavnika porodica. Dodijeljena pomoć se ogledala u sljedećem: pokrivanja dijela troškova u nabavci ortopedskih pomagala za 11 lica/ porodica u ukupnom iznosu od 4.500,00 KM; prevazilaženje teške materijalne situacije za 33 lica/podrođica u iznosu od 6.400,00 KM; podrška u pokrivanju dijela troškova liječenja za 129 lica/podrođica u iznosu 34.000,00 KM; za potrebe osiguranja pomoći u funkciji poboljšanja stambenog stanovanja za 9 lica/podrođica u iznosu od 3.800,00 KM; za podršku u pokrivanju dijela troškova sahrane-dženaze za 4 lica/podrođice u iznosu od 1.900,00 KM. Po ovom osnovu su utrošena sredstva u iznosu od 50.600,00 KM.

Također, na prijedlog ovog Ministarstva i Ministarstva za boračka pitanja, Vlada je donijela 4 zaključka o transferu sredstava u svrhu trajnog rješavanja stambenog pitanja za ratne vojne invalide i demobilisane borce čiji su članovi porodice lica sa civilnim invaliditetom i istovremeno se nalaze u stanju socijalne potrebe, za što je iz ovog Ministarstva izdvojeno ukupno 27. 000, 00 KM.

U povodu obilježavanja „Dječije nedjelje“ koja se provodi radi podsticanja i organizovanja raznovrsnih kulturno-obrazovnih, rekreativnih i drugih manifestacija Ministarstvo je na osnovu člana 33. Zakona o izvršavanju Budžeta Zeničko-dobojskog kantona (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 5/12) raspisalo Javni poziv. Nakon završene procedure po Javnom pozivu Ministarstvo je donijelo Program obilježavanja „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu za 2013. godinu, na koji je Vlada Zeničko-dobojskog kantona dala saglasnost Zaključkom, broj: 02-35-20402/13 od 26.09.2013. godine. Za obilježavanje „Dječije nedjelje“ Vlada Zeničko-dobojskog kantona je Odlukom, broj: 02-14-20403/13 od 26.09.2013. godine, odobrila sredstva u iznosu od 38.210 KM. Odluka se odnosi za 23 programa/projekta čiji su nosioci javne ustanove i udruženja građana sa područja Zeničko-dobojskog kantona. Međutim, projekti nisu u potpunosti realizovani zbog nepristiglih uplata preduzeća, poslodavaca i fizičkih lica, odnosno slabog priliva sredstava u kantonalni Budžet u 2013. godini. Napominjemo da je Vlada Zeničko-dobojskog kantona je na 103. sjednici, održanoj 20.03.2013. godine, donijela Odluku o realizaciji neisplaćenih sredstava prema Programu obilježavanja „Dječije nedjelje u Zeničko-dobojskom kantonu za 2012. godinu u iznosu od 32.800,00 KM, jer su namjenska sredstva za „Dječiju nedjelju“ koja su trebala biti uplaćena i realizovana u 2012. godini, u Budžet Kantona uplaćena sredinom januara 2013. godine.

U 2013. godini, zbog ograničenih budžetskih sredstava Kantona, nije realizovana aktivnost po pitanju raspisivanja javnog poziva za dodjelu sredstava za realizaciju programa /projekata udruženja sa područja Zeničko-dobojskog kantona. Ipak, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona je podržalo rad kantonalnih i općinskih udruženja putem dodjele novčanih sredstava koja su na prijedlog ovog Ministarstva dodijeljena putem 8 zaključaka Vlade Zeničko-dobojskog kantona za sljedeća udruženja i organizacije: Udruženje građana civilnih žrtava rata općine Maglaj, Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Zenica, Udruženje roditelja djece oboljele od cerebralne paralize mikrocefalije i hidrocefalusa Zeničko-dobojskog kantona, Udruženje gluhih i nagluhih u Zeničko-dobojskom kantonu, Savez udruženja slijepih građana Zeničko-dobojskog kantona, Crveni križ Zeničko-dobojskog kantona.

Ministarstvo je kao drugostepeni organ u 2013. godini rješavalo po žalbama 101 stranke, vršilo nadzor nad provođenjem prava iz socijalne zaštite i provelo postupak revizije 3.762 predmeta prava na stalnu novčanu pomoć, smještaj u ustanove i dodatak na djecu. Također u novembru i decembru 2012. godine ovlašteni zaposlenici Ministarstva izvršili su nadzor nad stručnim radom i kontrolu namjenskog utroška sredstava u ustanovama i općinskim službama socijalne zaštite na području Zeničko-dobojskog kantona.

VII ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

S obzirom na predočeno stanje u oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom tokom 2013. godine pravo je ostvarivalo oko 34.682 korisnika i za finansiranje navedenih prava iz Budžeta Kantona utrošena su sredstva u iznosu od 21.304.695 KM. Kada se tome dodaju i aktivnosti Ministarstva na realizaciji dodatnih odnosno ostalih oblika zaštite ugroženih kategorija stanovništva ukupno je utrošeno 25.757.641 KM. Potrošnja ovog Ministarstva se nije u potpunosti kretala u okvirima ostvarenog priliva sredstava u Budžet Zeničko-dobojskog kantona, iz razloga što je Budžet ovog Ministarstva umanjen, u odnosu na 2012. godinu. Obzirom da su obaveze finansiranja zakonom utvrđenih prava korisnika i provođenje drugih aktivnosti Ministarstva zadržani na približno istom nivou, u izvršenju Budžeta ovog Ministarstva utrošeno je više za 2,68% novčanih sredstava.

Ograničena finansijska sredstva i kašnjenje u doznačavanju sredstava negativno su uticala na preventivne aktivnosti Ministarstva, na obim ostvarivanja prava korisnika socijalne zaštite i kvalitetu pruženih usluga koje se finansiraju putem kantonalnog Budžeta. Zbog toga nije bilo moguće uticati na smanjenje stepena siromaštva i socijalne isključenosti stanovnika Zeničko-dobojskog kantona. S druge strane, ekonomska kriza i stanje recesije koje je pogodilo sve segmente društva i dovelo do smanjenja životnog standarda stanovništva i to je direktno i indirektno uticalo na veći broj zahtjeva za ostvarivanjem prava iz socijalne zaštite.

Imajući u vidu navedeno stanje može se konstatovati da je zadržan stepen razvoja socijalne zaštite građana na području Kantona na što ukazuju navedene aktivnosti iz ove oblasti, obuhvat korisnika i broja prava koja su ostvorena primjenom Kantonalnog zakona.

Konkretno kada su u pitanju prava iz oblasti socijalne zaštite, u odnosu na prethodnu godinu, evidentan je povećan broj korisnika prava na stalnu novčanu pomoć za 18 korisnika, prava na jednokratnu ili privremenu pomoć za 434 korisnika, prava na smještaj u ustanovu socijalne zaštite za 1 korisnika i prava na pomoć i njegu od strane drugog lica za 25 korisnika. Isti broj korisnika ostvarivao je samo prava na smještaj u drugu porodicu. U odnosu na prethodnu godinu, smanjen je broj korisnika prava na osposobljavanje za život i rad za 13 korisnika te u oblasti zaštite civilnih žrtava rata za 14 korisnika, odnosno za 15 prava civilnih žrtava rata.

U oblasti zaštite porodice sa djecom možemo konstatovati da je naknadu za dječiji dodatak ostvarivao veći broj porodica/korisnika za 692 porodice/korisnika u odnosu na prethodnu godinu i da je pravo ostvarivao manji broj djece za 447 djece, na osnovu čega možemo zaključiti da je smanjen broj višečlanih porodica sa malodobnom djecom. Naknadu plaće porodiljama za vrijeme odsustva zbog porođaja sa posla ostvarilo više za 11 zaposlenih porodilja, dok je manji broj nezaposlenih porodilja za 18 ostvarivao pravo na: novčanu nadoknadu, jednokratnu pomoć za opremu djeteta i pomoć za prehranu djeteta do 6 mjeseci.

Nastavljene su aktivnosti na razvoju zaštite i integraciji djece i odraslih osoba sa posebnim potrebama putem usluga Dnevnih centara u Visokom (za korisnike iz općina: Kakanj, Visoko, Breza, Vareš i Olovo) i Maglaju (za korisnike iz općina: Zavidovići, Žepče i Maglaj), te putem Centra za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju za djecu sa posebnim potrebama“ za korisnike sa područja Zeničko-dobojskog kantona.

Provođene su mjere zaštite žrtava nasilja u porodici i zajednici, između ostalog i kroz sufinansiranje smještaja žrtava nasilja u porodici i zajednici u Sigurnoj kući putem Udruženja „Medica“ Zenica. Zatim u saradnji sa drugim ministarstvima i Udruženjem „Medicom“, Ministarstvo učestvuje u radu Koordinacionog tijela za izradu i praćenje provođenja Programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje Zeničko-dobojskog kantona.

Provedene su procedure oko odobravanja programa i projekata civilnog sektora po objavljenom javnom pozivu za obilježavanje „Dječije nedjelje“ u 2013. godini, te je izvršeno plaćanje sredstava potrebnih za okončanje realizacije programa i projekata iz 2012. godine odobrenih za iste svrhe.

U kontinuitetu su provođene aktivnosti i mjere na praćenju i stručnom nadzoru primjene Kantonalnog zakona radi zaštite najboljih interesa i prava korisnika te kontrole namjenskog trošenja Budžetskih sredstava. U tom smislu nastavljena je dobra saradnja sa nadležnim ustanovama socijalne zaštite i zadovoljavajući napredak u pogledu provođenja Kantonalnog zakona.

Nadalje u drugoj polovini 2013. godine, Ministarstvo je pokrenulo aktivnosti na izradi Elaborata o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja i načinu funkcionisanja postojećih dnevnih centara za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama u Zeničko-dobojskom kantonu, kao edukacijsko-rehabilitacijske ustanove, a u cilju osiguranja održivosti navedenih usluga

S obzirom na dostignuto stanje u navedenim oblastima, smatramo da je u narednom periodu potrebno:

- naknade za korisnike socijalne zaštite prepoznati kao prioritetne budžetske rashode te omogućiti pravovremenu isplatu novčanih davanja iz kantonalnog Budžeta za tekuću godinu, a u cilju omogućavanja blagovremenog ostvarivanja prava iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom na području Zeničko-dobojskog kantona;
- provoditi i usmjeriti aktivnosti na unapređivanju sistema ukupne zaštite porodice, zaštite djece bez roditeljskog staranja i što efikasnije integracije osoba sa posebnim potrebama u društvo, prema reformskim aktivnostima na nivou Federacije BiH, kako bi ista bila ujednačena i dostupna na cijelom području neovisno od ekonomske moći kantona,
- omogućiti i pružiti adekvatnu podršku i zaštitu porodicama u stanju socijalne potrebe te nastaviti poduzimati dodatne mjere u cilju jačanja porodice kao najvažnije jedinice našeg društva,
- razvijanje usluga koje sprječavaju odvajanje djece od porodice, koje podstiču povratak u porodicu i podržavaju razvoj opcija alternativne brige djece u porodici, porodičnog smještaja/ hraniteljstva i usvojenja djece bez roditeljskog staranja;
- omogućiti adekvatnu saradnju i podršku nadležnih ministarstava i institucija u cilju definisanja njihovih nadležnosti po pitanju rješavanja problematike smještaja osoba sa duševnim smetnjama, jer rješavanje ove problematike je prvenstveno od velikog

značaja za ostvarivanje prava osoba sa duševnim smetnjama i njihovih porodica, kao i od značaja za adekvatno djelovanje relevantnih ustanova i institucija iz različitih sektora: socijalna zaštita, zdravstvo, sektor pravosuđa i sigurnosti;

- nastaviti aktivnosti koje su usmjerene u pravcu jačanja kadrovskih i materijalno-tehničkih kapaciteta centara za socijalni rad i nadležnih općinskih službi socijalne zaštite, uz naglašavanje uloge općina da kao osnivači obezbjede pretpostavke za adekvatan rad ustanova socijalne zaštite,
- inicirati aktivnosti na donošenju srednjoročnih planova razvoja socijalne zaštite u relevantnim općinama Zeničko-dobojskog kantona, sa ciljem unapređenja postojećih i razvojnih kapaciteta, usluga i statusa korisnika socijalne zaštite i drugih socijalno isključenih osoba za područje cijelog Kantona,
- raditi na unapređivanju materijalno-tehničkih i kadrovskih uslova za rad Ministarstva što je pretpostavka unapređenja sistema socijalne zaštite, odnosno efikasnijeg i kvalitetnijeg odgovora na široki dijapazon potreba građana na području Zeničko-dobojskog kantona.

Zenica, maj 2014.godine

***Ministarstvo za rad,
socijalnu politiku i izbjeglice***

MINISTAR

Ivica Ćurić